

Vlaams
Parlement

vergadering **C168**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 15 maart 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de beschikbaarheid van 55-plussers voor de arbeidsmarkt – 1204 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vacature-matching van 55-plussers en de herziening van het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Samen op de bres voor 55+' – 1214 (2017-2018)	9
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de taalopleidingen van VDAB – 1296 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de taalachterstand bij werkzoekenden – 1302 (2017-2018)	14
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toegang van migranten tot de arbeidsmarkt – 1390 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Europese waarschuwing met betrekking tot de tewerkstelling van migranten – 1395 (2017-2018)	22
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hervorming van de individuele beroepsopleiding (in een onderneming) (IBO) en de cursistenvergoedingen – 1410 (2017-2018)	29
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vertraagde economische groei in Vlaanderen – 1311 (2017-2018)	31
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hinderpremie – 1312 (2017-2018)	36
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het project 'Blockchain on the Move' – 1400 (2017-2018)	41
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, en aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de academische ratrace en de financiering van wetenschappelijk onderzoek – 1370 (2017-2018)	43

VRAAG OM UITLEG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de populariteit van de win-winlening – 1372 (2017-2018)	48
VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over e-commerce – 1396 (2017-2018)	50

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de beschikbaarheid van 55-plussers voor de arbeidsmarkt – 1204 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Sonja Claes

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Zoals u weet, zijn er voor 55-plussers vier vormen van beschikbaarheid: actief, aangepast, passief en niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Begin dit jaar stelde ik een schriftelijke vraag waaruit blijkt dat er voor twee van die vier categorieën, namelijk de passief en de niet-beschikbaren, geen cijfers voorhanden zijn bij VDAB over hun uitstroom uit de werkloosheidsverzekering. Voor actief en aangepast beschikbaren zijn er wel cijfers voorhanden. Maar daar blijkt er een groot verschil te zijn tussen beide groepen op het vlak van uitstroom naar werk.

Uit de cijfers in het antwoord op de schriftelijke vraag blijkt dat één kwart, 24 procent, van de ingestroomde 55-plussers aangepast beschikbaar moet blijven. Driekwart is actief beschikbaar. Als we kijken naar de uitstroom uit de werkloosheid merken we dat 51 procent van de actief beschikbaren de werkloosheid heeft verlaten, tegenover 56,8 procent van de aangepast beschikbaren. Als we ons dan focussen op de uitstroom naar een job – want daarover gaat het – merken we dat het aandeel van de aangepast beschikbaren met 17,7 procent ongeveer de helft is van de actief beschikbaren, met 34,8 procent. Met andere woorden, van degenen die uitstromen uit de werkloosheid van de aangepast beschikbaren gaat een op de drie naar een job, terwijl dat bij de actief beschikbaren meer dan twee op de drie is.

Uit de cijfers lees ik dat het statuut van aangepaste beschikbaarheid leidt tot een gevoelige afname van de kans op doorstroming naar een andere job. Nochtans is het stelsel niet bedoeld om de doorstromingskansen te verminderen, maar wel om een apart kader te creëren, op maat van oudere werkzoekenden, om ervoor te zorgen dat ze op een werkbare manier opnieuw aan de slag kunnen.

Die cijfers doen vragen rijzen rond de activering van de groep van aangepast beschikbaren. Ze lijken te impliceren dat een daling van de activeringsdruk leidt tot een daling van de uitstroom naar een job. Daarnaast doet het feit dat passief beschikbaren ook beschikbaar moeten blijven voor de arbeidsmarkt en enkel moeten ingaan op uitnodigingen en vacatures van VDAB, maar dat diezelfde VDAB niet eens uitstroomcijfers van de passief beschikbaren ter beschikking heeft, mij vragen stellen bij de mate van activeringsdruk die op deze categorie van werkzoekenden wordt uitgeoefend.

Blijkbaar wordt de effectiviteit van het eigen beleid van VDAB naar de passief beschikbaren niet cijfermatig opgevolgd. Dat is enerzijds begrijpelijk, omdat deze categorie van mensen die minimaal 60 jaar zijn of een beroepsverleden van 38 jaar kunnen aantonen, minder prioritair worden behandeld na één jaar werkloosheid. Maar anderzijds strookt het niet met het opzet om mensen tot hun 65e beschikbaar te houden voor de arbeidsmarkt. En uiteraard kunnen we alle beschikbare arbeidskrachten gebruiken om de krapte op onze arbeidsmarkt aan te pakken. Last but not least zitten ze ook in een statuut dat hen niet ontslaat van beschikbaarheid. Ze worden enkel ontslagen van de plicht om zelf initiatieven te nemen.

Minister, in welke mate leidt minder activeringsdruk op werkzoekenden tot een lagere uitstroom naar werk?

Wordt er vanuit VDAB als regel minder prioriteit gegeven aan het activeren van mensen die in een andere vorm dan actieve beschikbaarheid worden ondergebracht?

Bent u van oordeel dat aangepaste beschikbaarheid vooral moet passen in maatwerk en niet zozeer in een mindere kans of inspanningen op activering?

Hoe kan worden verklaard dat de doorstroom van de groep passief beschikbaren naar werk niet wordt opgevolgd door VDAB? Op welke manier kan VDAB dan de effectiviteit van zijn eigen beleid opvolgen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Talpe, de federale werkloosheidsreglementering bepaalt de rechten en de plichten waaraan werkzoekenden moeten voldoen, naargelang hun beschikbaarheid. Dat weet u. Binnen die grenzen en rekening houdend met de VDAB-prioriteiten en -capaciteiten, heeft de raad van bestuur van VDAB dat dan vertaald naar hun concrete werking.

U hebt het juist naar voren gebracht: de uitstroom verschilt wezenlijk naargelang de beschikbaarheid van de werkzoekende. Dat mag ook niet verbazen, aangezien er een verschil is van rechten en plichten bij de diverse types van beschikbaarheid.

En dan is er nog een belangrijk ander aspect, namelijk de economische conjunctuur. In een moeilijke economische toestand, zoals we de voorbije jaren hebben gekend, werd door VDAB niet prioritair ingezet op de werkzoekende 55-plusser. Dat lijkt mij juist: als je veel werkzoekenden hebt en weinig vacatures, is het heel moeilijk om 55-plussers te activeren. Ik denk dat iedereen dat wel zag. Het was op dat moment dan ook niet opportuun om de werkzoekende te benaderen met een stringente aanpak die weinig resultaat zou hebben.

In functie van het profiel van de werkzoekende en de economische conjunctuur werd het activeringsbeleid toen ook vormgegeven.

Vandaag is de situatie op de arbeidsmarkt natuurlijk wel anders. Er is namelijk een krapte. Heel wat bedrijven zoeken werknemers met allerlei verschillende competenties. Zeker de 55-plusser krijgt veel meer kansen op de arbeidsmarkt. Er komen daarover nog wat vragen. Maar als je de cijfers bekijkt, zie je dat er al maanden een verlaging is van het aantal werkloze 55-plussers.

Meer en meer bedrijven beseffen dat werkervaring ook een meerwaarde heeft. Toen de conjunctuur duidelijk aan het verbeteren was, heb ik dan ook het initiatief genomen om een versnellingsplan op te stellen, waarbij we alle langdurig werklozen screenen tijdens de volgende twee jaar. We zullen al die gescreenden een aanbod op maat doen en hen zo proberen te begeleiden naar de arbeidsmarkt.

Daarnaast is er het actieplan 'Actief en consequent bemiddelen', voor mij toch een sluitstuk van ons activeringsbeleid en zeker belangrijk voor deze doelgroep.

We kunnen nog geen resultaten voorleggen, want we moeten het nog doen. Ik heb er deze week nog over gesproken met Fons Leroy. Ik volg elke stap dus ook heel nauw op. Maar als je bijvoorbeeld die screening met derden zult doen, dan zijn er regels om de keuze te maken wie van die derden dat mag doen. De dingen vragen tijd. Maar de beslissingen over wat we zullen doen, zijn allemaal genomen.

U weet ook dat er een nieuw dienstverleningsmodel wordt uitgewerkt door VDAB, in samenspraak met de sociale partners. Dat heeft zeker ook als doel de afstand van de werkzoekenden tot de arbeidsmarkt sneller in te schatten, maar ook de

werkzoekenden vanaf het begin intensief te activeren. Het zal dus minder de eenheidsworst zijn van: de eerste drie maanden doen we bij iedereen zus en de volgende stap is zo. Neen, we zullen een meer intensieve activering doen en de link tussen werkgevers en werkzoekenden intensifiëren. Ook de aangepast beschikbare werkzoekenden zullen in deze uitwerking worden meegenomen.

Voor alle werkzoekenden wordt hetzelfde doel nagestreefd: een dienstverlening op maat om de kloof met de arbeidsmarkt zo snel mogelijk te overbruggen. De arbeidsmarktsituatie van vandaag laat immers niet meer toe dat 55-plussers niet actief worden meegenomen in ons beleid. Met andere woorden, ze moeten worden meegenomen in ons beleid.

Naar aanleiding van een eerdere schriftelijke vraag heb ik VDAB gevraagd om cijfers te verzamelen over passieve beschikbaarheid. Voor de passief beschikbaren is er, voor alle duidelijkheid, geen nieuwe instroom. Doordat die wetgeving is veranderd, hebben we geen nieuwe passief beschikbaren meer.

VDAB heeft de passief werkzoekenden in het najaar van 2016 gecontacteerd om samen met hen te zoeken naar begeleiding op maat. Maar, zoals u weet, hebben zij andere rechten en plichten. Slechts 1,7 procent is ingegaan op het aanbod van een begeleiding op maat. In oktober 2016 waren er 2745 passief beschikbare, niet-werkende werkzoekenden gekend bij VDAB. Eind februari 2018 zijn daarvan 390 personen, 14 procent, uitgestroomd uit de werkloosheid. Maar slechts 15 daarvan, 0,5 procent, stroomden uit naar werk. Ik zei het al en u hebt het zelf ook al aangegeven: die passief beschikbare werkzoekenden hebben een aantal rechten en plichten die maken dat de stap naar het toch gaan werken, heel moeilijk is. Daarom is het goed dat we geen nieuwe instroom krijgen bij die passief werkzoekenden.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb een aantal opmerkelijke zaken gehoord. Ik ben in ieder geval blij dat u het verschil in de uitstroom naar werk hebt opgemerkt en dat u daarbij stilstaat.

Want het kan dan misschien wel liggen aan een andere conjunctuur, maar we moeten het wel nauw opvolgen. Ik hoop inderdaad dat de 'gap' kleiner wordt, onder impuls van een betere conjunctuur en ook met de instrumenten die in de steiger staan en het alternatieve dienstverleningsmodel waarvan we heel wat verwachten en waarvan ik denk dat het heel wat in zijn mars heeft.

Ik heb het ook al gezegd: de wortel is te verkiezen boven de stok. We moeten zeker op dat elan verdergaan en die cijfers 'in de mot houden', zoals we dat zeggen in West-Vlaanderen.

Het kan inderdaad niet zijn dat VDAB dezelfde inspanningen levert naar actief of aangepast beschikbaren. Los van het feit dat ze al dan niet zelf inspanningen moeten leveren, moet die druk, die inspanning krak hetzelfde zijn. Ik verwacht daar een betere uitstroom.

Wat de uitstroom van de aangepast beschikbaren uit de werkloosheid betreft: eigenlijk zijn dat communicerende vaten. Als ze naar de ziekteverzekering gaan, wint niemand daar uiteindelijk bij. Dan riskeer je ze ook voorgoed kwijt te raken en komen ze niet meer terug naar de arbeidsmarkt. Ik hoor u dat nu ook zeggen over de passief beschikbaren, dat hetzelfde zich daar voordoet.

U hebt een aantal cijfers gegeven. U verwees naar een schriftelijke vraag. Dat was heel wat informatie, die ik nog wel eens in detail zal bekijken.

Er is de vraag of we die verschillende vrijstellingsregimes moeten evalueren. Dat moet natuurlijk samen met het federale niveau gebeuren, op het vlak van de werkloosheidsreglementering.

Tot slot wil ik u vragen of u in samenspraak met het federale niveau een oefening zou kunnen opstarten om de effectiviteit van die verschillende huidige vormen te evalueren en desgevallend bij te sturen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben het volledig eens met wat mevrouw Talpe zegt, vooral met het laatste dat ze aanhaalt. Vorige week zijn we met de commissie op werkbezoek gegaan naar VDAB. VDAB heeft daar het nieuwe model toegelicht. Het was vrij indrukwekkend. Ik heb daar ook aan Fons Leroy gevraagd hoe hij vandaag denkt over al die types beschikbaarheid. Hij zei dat die types beschikbaarheid compleet achterhaald zijn. Ze belemmeren VDAB om mensen die talent hebben, 55-plussers, effectief maximaal te helpen hun kansen te ontplooiën en toe te leiden naar een job.

Die types beschikbaarheid vormen echt een probleem. Ik ben blij dat mevrouw Talpe zelf zegt dat het op federaal niveau zou moeten worden aangepakt. 'It takes three or four to tango' op federaal niveau. Ik ben dus benieuwd naar het betoog van de heer Bothuyne, of hij ook wil dat dat wordt aangepakt op federaal niveau. En dan denk ik wel dat we u nog meer marge kunnen geven om mooi te scoren op onze Vlaamse arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Het is fascinerend om te zien hoe vaak deze commissie als een soort voorprogramma van het federale niveau dient. Het is altijd interessant om te zien hoe dat verloopt.

Minister, ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Talpe. Het is een interessante vraag. We hebben allemaal al voldoende debatten gevoerd over de 55-plussers op onze arbeidsmarkt. Een deel van hen bewijzen hun meerwaarde en staan te popelen om aan de slag te gaan op onze arbeidsmarkt. Er zijn heel wat positieve projecten om hen mee aan de slag te helpen.

Tegelijkertijd is er de problematiek waarnaar collega Talpe terecht verwijst.

Minister, ik heb een informatieve vraag. U gaf daarnet de cijfers van februari 2018. 300 personen, 14 procent, stromen uit. Slechts 0,5 procent stroomt uit naar werk.

Minister Philippe Muyters: Passief beschikbaren.

Imade Annouri (Groen): Ja, natuurlijk. Maar wat is er dan gebeurd met die 99 procent? Hebt u er zicht op waar die dan precies zijn terechtgekomen? Welke cijfers zitten daarachter? Waar zijn zij terug te vinden?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, ik ben gechoqueerd. Vlaanderen is niet het voorprogramma van het federale niveau. Het federale niveau is ten hoogste het voorprogramma van het Vlaamse. En sinds de laatste staatsvorming ligt het zwaartepunt van de bevoegdheden inzake arbeidsmarktbeleid zeker in Vlaanderen. De copernicaanse evolutie – of revolutie, zo u wilt – heeft zich in het arbeidsmarktbeleid voor een groot stuk al voltrokken. In die zin, collega's, vind ik dat we niet naar het federale niveau moeten kijken om ons eigen arbeidsmarktbeleid te evalueren.

Uiteraard is er een samenspel nodig tussen het federale en het Vlaamse niveau. En dat is er ook. De beschikbaarheidsvereisten zijn slechts een paar maanden geleden aangepast in overleg tussen het Vlaamse en het federale niveau.

Ik denk dat er een continu overleg moet zijn om die vereisten aan te passen aan de realiteit van de arbeidsmarkt, net zoals de dienstverlening van VDAB zich aanpast aan de arbeidsmarkt, zoals de minister zei. De krapte op de arbeidsmarkt is nu een stuk acuter dan voorheen. De bereidheid bij werkgevers om 50- en 55-plussers tewerk te stellen is inderdaad toegenomen. Maar ook de dienstverlening van VDAB is aangepast. Misschien zijn er op dat vlak hier en daar nog een aantal zaken voor verbetering vatbaar, los van wat er in het samenspel met het federale niveau nog kan worden aangepast.

De werkzoekenden die vacatures krijgen, worden gebombardeerd met vacatures. Vaak gaat het over duizenden vacatures per werkzoekende die worden opgestuurd. Het 'Mail op Maat'-systeem is op dat vlak nog veel te weinig fijnmazig en zorgt ervoor dat werkzoekenden eigenlijk niet op een gerichte manier worden geholpen in hun zoektocht naar een gepaste job. Ook daar is dus zeker nog verbetering mogelijk. Minister, laat ons in eerste instantie daarvan werk maken.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bothuyne, het verbaast mij altijd dat u, over alles wat al is beslist en dat we al gaan doen, zegt dat er verbetering mogelijk is. Ja, we weten dat en we doen daar iets aan. Dat is bezig. U bent er vorige week geweest. U hebt gehoord wat ze aan het doen zijn en hoe de dienstverlening verandert. Laat ons dat nu toch eens gewoon doen. U geeft de indruk op de kap te zitten van VDAB. Ik vind dat ze nogal sterk inspelen op die bijkomende vragen. Maar ik ben blij te horen dat u zegt: 'Laat ons de manier waarop VDAB inspeelt op de nieuwe situatie, ook hanteren voor de wetgeving.' Ik voel dat u erin meegaat om die beschikbaarheid aan te kaarten op het federale niveau. Dat is een goede zaak. Ik zal het zeker aan bod brengen bij mijn collega Kris Peeters. Dat is zeker nog vatbaar voor verbetering.

Of we het voor-, na- of hoofdprogramma zijn, wil ik in het midden laten. Ik ervaar regelmatig wel dat het moeilijk is dat je die aspecten van werk nog altijd op twee niveaus hebt en dat het lang niet altijd logisch in elkaar zit. Dat kan ik wel zeggen. Dat is ook zeker nog vatbaar voor verbetering, mijnheer Bothuyne. Ik hoop dat u mij daarin steunt.

Er zijn inderdaad aanpassingen die beslist zijn, maar nog niet uitgerold. Dat besef ik heel goed. We blijven het opvolgen dat die gebeuren. Ik heb het daarnet gezegd en ik herhaal het: ik heb dinsdag Fons Leroy gezien na de beleidsraad. Ik zal nu elke maand na de beleidsraad met Fons Leroy spreken om te zien hoeveel van die 55-plussers er gescreend zijn, hoeveel er effectief een pad naar werk hebben gekregen, hoeveel er aan het werk zijn, hoeveel in opleiding enzovoort. Ik zal dat maandelijks met hem doornemen, zodat ik er zeker van ben dat die nieuwe uitrol effectief gebeurt en dat we daarvan hopelijk snel resultaten kunnen zien.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): De achterliggende essentie – collega Annouri heeft het ook al aangehaald – is de verhoging van de werkzaamheidsgraad van de 55-plussers en hoe we onze vacatures kunnen invullen.

De cijfers van de uitstroom naar werk sprongen in het oog en kon ik niet naast mij neerleggen. Daarom is het goed dat we daar even over spreken en dat we duidelijk kunnen stellen in welke context we dit moeten zien. We moeten het

uiteraard continu monitoren. Dat hebt u ook aangegeven. Ik hoop dat uw maandelijks date met Fons Leroy tot een goede uitrol kan leiden.

We zijn al met twee om die tango uit te voeren wat betreft de evaluatie van de verschillende vormen van beschikbaarheid. Nu, een tango is al moeilijk genoeg met twee. Ik spreek uit ervaring. Ik hoorde bij collega Bothuyne niet meteen een groot enthousiasme voor een tango of een bijsturing, omdat een aantal zaken inderdaad pas recent werden vastgelegd. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat we constant moeten evalueren. Het is een levend geheel en we moeten openstaan voor zaken die schuiven, die wijzigen.

Ik kijk in ieder geval uit naar de cijfers op een volgende vraagstelling. Ik hoop dat ik dan kan vaststellen dat die verbeteren, althans wat betreft de uitstroom naar werk.

De voorzitter: Minister Muyters zal nog antwoorden op de vraag van de heer Annouri over de passief beschikbaren.

Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik herhaal: we kunnen zeggen dat er vanaf 2 oktober 2016 geen instroom meer was. En dan zijn er 2745 passief beschikbaren. 390 daarvan zijn uitgestroomd: een deel naar werk en een deel naar bijvoorbeeld pensioen of ziekte. *(Opmerkingen van Imade Annouri)*

En de anderen blijven dan gewoon in de passieve beschikbaarheid.

De voorzitter: Minister, ik zie dat u hier een mooie tabel hebt.

Minister Philippe Muyters: Ja, maar die bevat geen details.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vacature-matching van 55-plussers en de herziening van het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Samen op de bres voor 55+'

– 1214 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Sonja Claes

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, werkloze 55-plussers hebben vandaag geen toegang tot de automatische vacaturematching van VDAB, maar wel tot het 'Mail op Maat'-systeem, waarbij ze zelf criteria kunnen aanvinken voor vacatures die ze wensen te ontvangen. Dat is op zich een goede piste, die aansluit bij het maatwerk waar we met VDAB hard aan werken.

Het valt te betreuren dat van de 5762 nieuw ingeschreven 55-pluswerkzoekenden zich slechts 6,7 procent acht maanden na hun inschrijving hebben aangemeld voor dit 'Mail op Maat'-systeem. Dat is een bijzonder laag cijfer. Uiteraard is het voor werkzoekenden niet de enige toegangsbron tot vacatures. Ze kunnen ook een beroep doen op de vacaturedatabank of via hun eigen netwerk een job zoeken. Toch doet dit lage cijfer de wenkbrauwen fronsen, aangezien het voor de werkzoekenden naar mijn mening een bijzonder handig instrument is om gericht naar werk op maat te zoeken. In die optiek is het verwonderlijk dat de inschrijving in het 'Mail op Maat'-systeem een keuze is en niet behoort tot de standaardactivering.

Een en ander doet bij mij vragen rijzen over de bijblijfwerving van zowel de vakbonden als VDAB. Tijdens die informatiesessies wordt de werking van het 'Mail op Maat'-systeem aan werkzoekenden uitgelegd. Als dan achteraf blijkt dat slechts 6,7 procent van de werkzoekenden zich hierop inschrijft, rijst de vraag in hoeverre daar voldoende nadruk op wordt gelegd en of de werkzoekenden met de nodige aandrang wordt aanbevolen om een beroep te doen op dit waardevolle systeem.

Mijn vraag eindigde met de stand van zaken van het op handen zijnde alternatieve dienstverleningsmodel om de uitstroomkansen van 55-plussers te verhogen. Vorige week tijdens het werkbezoek hebben we daar al een tipje van de sluier gezien. Het resultaat van die oefening moet worden voorgelegd aan de raad van bestuur van VDAB en het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC). De noodzaak om het VESOC-akkoord 'Samen op de bres voor 55+' te herzien, is daarmee verbonden. Eerst was dat akkoord er voor 50+, maar het werd later uitgebreid. Minister, u hebt in uw antwoord op mijn vraag te kennen gegeven dat dit op korte termijn zou moeten gebeuren en u nodigde de sociale partners daartoe uit. Het is van groot belang dat alle sociale partners deze oefening met welwillendheid en spoed maken omdat uitstel een rem zet op de noodzakelijke aanpassingen die binnen de werking van VDAB moeten gebeuren.

Minister, hoe verklaart u het heel lage bereik van het 'Mail op Maat'-systeem voor werkzoekende 55-plussers?

Wordt dit systeem voldoende uitgelegd en wordt de deelname eraan voldoende gepromoot tijdens de bijblijfwerving door de vakbonden en VDAB?

Waarom hoort het 'Mail op Maat'-systeem niet gewoon tot de standaardactivering van oudere werkzoekenden?

Wat is de stand van zaken van de denkoefening van de raad van bestuur van VDAB over een alternatief dienstverleningsmodel om de 55-plussers te integreren in de automatische matching?

Welke respons hebt u ondertussen van de sociale partners gekregen op uw uitnodiging om het VESOC-akkoord 'Samen op de bres voor 55+' op korte termijn te herzien?

Tegen wanneer wilt u dat dit akkoord wordt herzien en welke zijn volgens u de essentiële punten die aanpassing behoeven?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Talpe, het fijne is dat u zelf al antwoorden geeft op de vragen die u stelt. Dat is een goede zaak! Ik bundel de vragen en neem de eerste drie en de laatste drie samen.

De vakbonden hebben in het kader van spoor 3 van het 'Focus op Talent'-beleid een samenwerkingsverband afgesloten met het Departement Werk en Sociale Economie en VDAB. Een van de deelprojecten binnen dit akkoord bestaat erin dat de vakbonden aan de doelgroep 'digitaal basisvaardigen' collectieve sessies geven om overweg te kunnen met de VDAB-tools. Indien nodig wordt ook in bijkomende individuele ondersteuning voorzien. Dat is goed, want er zijn heel wat mensen die het moeilijk vinden om met digitale instrumenten om te gaan. Het is goed dat de vakbonden die mensen helpen.

Na deze sessies van de vakbonden is de werkzoekende in staat om informatie op te zoeken via de VDAB-website, zijn onlinedossier aan te passen, sollicitaties bij te houden, een digitaal cv op te maken, enzovoort. Binnen dit aanbod wordt een

van die elementen, 'Mail op Maat', toegelicht en technisch uitgelegd indien nodig. In het gesprek met de bemiddelaar wordt dan bepaald of het inzetten van 'Mail op Maat' een geschikte stap naar werk is binnen de fase van de bemiddeling waar de persoon in kwestie zich bevindt. Er zijn immers tal van andere manieren om systematisch op de hoogte te blijven van vacatures.

Ik ben het met u eens dat een bereik van 6,7 procent zeer laag is. 'Mail op Maat' kan gebruiksvriendelijker, en het kan ook meer aanbevolen worden door VDAB en de vakbonden. U zei dat u vorige week met de commissie een bezoek hebt gebracht en dat u daar hebt gezien dat de dienstverlening drastisch zal wijzigen. Ook dit aspect moet bekeken worden in het licht van die drastische wijziging die er zit aan te komen in verband met het dienstverleningsmodel van VDAB. De verschillende instrumenten om vacatures te raadplegen worden toegankelijker.

Vorige week woensdag was ik uitgenodigd op het dagelijks bestuur van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Ik heb daar tekst en uitleg gegeven over de gelijke dienstverlening aan 55-plussers en de adviesvraag die ik daarover heb gedaan. Ik heb dat gekaderd binnen het beleid 'Samen op de bres voor 50+ en 55+'. Dat akkoord is ondertussen ook al tien jaar oud. Van diegenen die aan tafel zaten, had slechts de helft dat mee onderhandeld. Ik heb hun gevraagd om na de paasvakantie over de gelijke dienstverlening een standpunt in te nemen, over wat ze ervan vinden en wat ze willen doen in verband met het samenwerkingsakkoord 'Samen op de bres voor 55+'. Ik ben in blijde verwachting om van hen na de paasvakantie een signaal te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dank u voor het antwoord. Ik ben in elk geval blij dat u erkent dat het cijfer heel laag was en dat we daar een tandje kunnen bijsteken. En ook dat er eventueel bijsturingen kunnen komen. We moeten het systeem gebruiksvriendelijker maken. We weten allemaal dat bij oudere werkzoekenden het digitale niet altijd even up-to-date is. Als het 'Mail op Maat'-systeem gebruiksvriendelijk en laagdrempelig is, zetten we ook op dat vlak stappen vooruit.

Ik ben een heel grote voorstander van 'Mail op Maat'. We spreken altijd over maatwerk. Dat is nu net iets waar ik enorm achter sta omdat we een dergelijke 'op maat'-approach ten volle moeten ondersteunen. De 55-plussers kunnen ook gebruik maken van de vacaturedatabank van VDAB en uiteraard ook van het eigen netwerk. In hoeverre wordt dat ook gemonitord door VDAB? Het is belangrijk dat de activiteiten, het gedrag, van de 55-plusser volledig in kaart worden gebracht. Voor het eigen netwerk is het heel moeilijk. Dat kunnen we niet zomaar inschatten, maar wel het gebruik van die databank.

Minister, u verwees naar de collectieve sessies over sollicitatietechnieken en jobhunting op maat voor 55+. We hebben ook I-Coaching. Hebt u er zicht op hoe vaak er een beroep wordt gedaan op die mogelijkheden? Of moet ik daarover een schriftelijke vraag stellen? *(Minister Muyters knikt bevestigend)*

Die komt er dan aan.

Ik had gehoopt dat de sociale partners al op de uitnodiging zouden zijn ingegaan. Ik hoor nu dat het na de paasvakantie zal zijn. Ik hoop dat het kort na de paasvakantie is. Ik zal er dan zeker op terugkomen met een vraag, ofwel kunt u het doen door middel van een spontane kennisgeving.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, we zijn inderdaad vorige week op werkbezoek geweest. We hebben gezien wat de toekomst van VDAB ons brengt. Dat

ziet er veelbelovend uit. Er is heel veel potentieel. Het is mooi om te zien dat Vlaanderen stappen vooruit zet en een pionier kan zijn.

Slechts 6,7 procent maakt gebruik van het 'Mail op Maat'-systeem. U zegt zelf dat dat te weinig is. U zegt dat de mensen eerst bij de VDAB-consulent komen en daar bepalen of zij zich al dan niet zullen inschrijven op dat systeem. Waarom beslissen die consultants dat iemand daarvoor niet in aanmerking komt? Wat zouden daar de redenen voor kunnen zijn? Hebt u daar zicht op?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dit is opnieuw een goede vraag van mevrouw Talpe. Het is niet evident om de oorzaak van dit probleem te achterhalen. Zou dat lage cijfer misschien ook iets te maken kunnen hebben met het type beschikbaarheid waarin ze zitten? Zou dat misschien een effect hebben op hun 'eagerness' om zich daarop in te schrijven en daaraan mee te doen? Misschien heeft het te maken met de digitale geletterdheid, waarmee mevrouw Van Eetvelde deze week nog uitpakte? Die is bij die mensen anders dan bij prille twintigers of dertigers. Het kan verschillende redenen hebben.

Minister, u stelt terecht dat het VESOC-akkoord aan vernieuwing toe is. VDAB moet zijn beleid aanpassen aan de conjunctuur. In een laagconjunctuur is het inderdaad logisch dat men die mensen niet begint te bombarderen met mails en zo. In een hoogconjunctuur moeten we dat wel doen. We moeten maximaal gebruikmaken van de goede R&D-praktijken die VDAB aan het uitrollen is. In heel dat digitale verhaal valt het onderscheid tussen 55 plus en wie dan ook weg.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Het roept inderdaad vragen op: het feit dat slechts 6,7 procent van de ouderen een beroep doet op 'Mail op Maat'. Ik zou niet focussen op de ouderen zelf omdat het automatische mailsysteem zelf ook al tegen het licht is gehouden. Toen viel ook al op dat de 'click rate', ook bij diegenen die er een beroep op doen, slechts 15 procent bedraagt. 85 procent van de vacatures wordt niet aangeklikt. Er schort dus ook iets aan de effectiviteit van het systeem zelf. VDAB heeft aangegeven dat men dat wil verbeteren.

Mijn collega's hier hebben al gezegd dat we rekening moeten houden met het feit dat de digitale geletterdheid van die groep van oudere werknemers zeker een aandachtspunt is. Zal er binnen dat automatisch mailsysteem ook een mogelijkheid zijn voor oudere werkzoekenden, bijvoorbeeld voor diegenen die jaren in de bouw hebben gewerkt, om te kunnen aangeven dat bepaalde vormen van arbeid niet meer zijn aangepast aan hun fysieke mogelijkheden? Of gaat men puur op vacatures matchen? Dat is voor werkgevers ook belangrijk. Nu is er bij oudere werkzoekenden een soort van drempel: men stapt in een systeem waarbij men zichzelf eigenlijk niet helemaal geschikt vindt. Zal men met dat maatwerk in dat automatische mailsysteem niet enkel met de papieren competenties rekening houden maar ook met de fysieke competenties?

Sonja Claes (CD&V): Ik neem een arbeider als voorbeeld. Als je 55 plus bent en je bent arbeider en je blijft arbeider, dan heb je nooit geleerd om digitaal te werken, en zul je dat in je job ook niet nodig hebben. De goesting om dan in te stappen in het digitale netwerk en in het digitaal beheren van je werkloosheid is er dan natuurlijk niet. Een hooggeschoolde 55-plusser is al een klein beetje mee. Dan is het ook interessant om daarin mee te blijven. We moeten dus goed een onderscheid maken tussen diegenen die ICT nodig hebben in hun latere functie en diegenen die dat nooit nodig zullen hebben. We maken het anders die mensen alleen nog maar moeilijker.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Uit alle vragen vallen twee grote conclusies te trekken.

Ten eerste kun je maar goed bemiddelen als je het op maat doet. Dan houd je effectief rekening met de competenties die kunnen worden uitgeoefend. Mevrouw Kherbache, men moet inderdaad bekijken wat iemand die uit de bouw komt, nu kan doen. Dat is belangrijk.

En dan zijn er, ten tweede, alle vragen over die 6,7 en 15 procent. Ik vind dat ook lage cijfers. Nu, waarom wordt het dienstverleningsmodel vandaag helemaal veranderd? Omdat we zien dat het oude dienstverleningsmodel een aantal tekorten heeft. Daarom wordt er actie ondernomen om dat hele dienstverleningsmodel ten gronde aan te passen, om sneller op de bal te spelen, om meer op de competenties te werken, om meer op maat te kunnen werken. Dat is de filosofie van het nieuwe dienstverleningsmodel. Dat is althans hoe ik het voorgesteld heb gekregen, maar ik veronderstel dat dat vorige week aan jullie op dezelfde manier is voorgesteld. Het is juist de bedoeling om de zaken beter op elkaar af te stemmen. Volgens mij zal men het automatisch matchen wel behouden, maar misschien wel beter inpassen in een totaal dienstverleningsmodel.

Natuurlijk heeft dat automatisch matchen zijn verdiensten, maar als je alleen dat doet, heeft dat in het totale kader veel minder zin. Dat hele nieuwe dienstverleningsmodel moet een stap vooruit zijn. Die vernieuwing is nodig. Daar ben ik het fundamenteel mee eens. De grootste reden waarom we in het verleden maar 6,7 procent haalden voor 'Mail op Maat', was dat er relatief weinig werk was voor 55-plussers. Laat ons ervan uitgaan dat er vandaag, met de krapte op de arbeidsmarkt, meer zouden zijn die het aanvinken. Maar als je het in je eerste gesprek niet aanvinkte omdat er toch weinig kans was op werk, kan ik mij voorstellen dat je daarna niet naar 'Mail op Maat' gaat en dat het niet wordt aangepast. We moeten dus het dienstverleningsmodel aanpassen en blijven opvolgen. Dus niet een tijdje opvolgen, en dan wat langer wachten. Neen, integendeel: blijven opvolgen. Dat zit in dat nieuwe dienstverleningsmodel vervat.

Mevrouw Kherbache, ik ben het eens met wat u zegt over die digitale geschooldheid. Dat is nu net een van de zaken die beide vakbonden vragen in het project 'Focus op talent', spoor 3. Dat gebeurde op voorstel van de vakbonden – ik wil hun die eer laten. Ik vroeg hun mij uit te dagen: 'Jullie hebben jaren ervaring met het ondersteunen van werklozen, kom maar met een voorstel waarvan jullie denken dat het een meerwaarde kan zijn.' Ze zijn met dat voorstel gekomen en moeten dat nu uitvoeren.

Mevrouw Talpe, u vroeg naar de 'Mail op Maat'. Ik denk dat de hele dienstverlening meer op maat zal zijn. Het monitoren van het gedrag van de werkzoekenden hebben we hier al eens behandeld naar aanleiding van de hele filosofie van 'big data'. Daar kun je zeker wel elementen uit halen. Je moet zeker en vast opletten met de privacy. Je mag er ook niet van uitgaan dat dat het is omdat je aantikt dat je goed bezig bent. Of dat je slecht bezig bent omdat je niet aantikt. Dat is altijd maar één element om te zien waar de persoon beter kan worden geholpen. U moet het in die filosofie zien. U weet dat VDAB aan het bekijken is wat ze daar kunnen doen en met welke elementen ze kunnen werken.

Wat betreft de data heb ik inderdaad liever dat u een schriftelijke vraag stelt: ik heb ze niet direct bij de hand.

Ik stel voor dat ik, als ik een standpunt krijg van de sociale partners, het automatisch aan de commissie overmaak.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik ben er blij mee dat iedereen hier en ook u in het bijzonder, minister, erkent dat die dienst 'Mail op Maat' heel waardevol is en dat we dat sterker moeten promoten. We moeten het ook bijsturen, zodat het toegankelijker wordt.

Ik besef ook zeer goed, zoals mevrouw Claes en mevrouw Kherbache, dat het digitale soms een pretbederver kan zijn. Maar ook daar kunnen we aan werken, zeker als de consulent die 55-plusser effectief begeleidt bij het gebruiken van dat systeem.

Minister, u verwees opnieuw naar de conjunctuur. Die cijfers gaan over eind 2016 tot april 2017. Maar ik denk dat er toen ook al heel wat vacatures voorhanden waren. Over dat antwoord ben ik toch wel iets sceptischer.

Het is belangrijk dat we nu de sociale partners wat achter de veren zitten, zodat ze effectief hun rapport afleveren na de paasvakantie. Zij zitten ook in de raad van bestuur van VDAB, dus weten ze ook wel dat ze aan zet zijn en hoe belangrijk het is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de taalopleidingen van VDAB – 1296 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de taalachterstand bij werkzoekenden – 1302 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Drie weken geleden sloot u, minister, samen met uw Waalse collega een sterk samenwerkingsakkoord om meer Waalse werkzoekenden naar Vlaanderen te halen. Een punt dat vooral in het oog sprong was de versoepeling van de taalvereisten. U wou de Vlaamse werkgevers sensibiliseren om die taalvereisten minder uitgesproken op te nemen in hun vacatures, zodat dat geen afknapper kan zijn voor Waalse werkzoekenden. Tegelijk gaan we een tand bijsteken. Zodra ze op de Vlaamse werkvloer komen, krijgen ze een goede training Nederlands.

Ik zat dinsdag samen met EURO 3, dat is een samenwerkingsverband tussen West-Vlaamse, Waalse en Noord-Franse werkgevers. In Wallonië is het verhaal van de samenwerkingsovereenkomst zeker aangekomen. Ook de West-Vlaamse werkgevers waren al op de hoogte. Veel zal natuurlijk afhangen van de kwaliteit van die taalcursussen op de werkvloer.

Minister, hoe zit het vandaag met de taalopleidingen georganiseerd door de VDAB? Hoe evalueert u de opleidingen Nederlands op de Werkvloer (NodW)?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het debat over integratie en inburgering woedt volop. Nederlands leren of willen leren is een essentiële voorwaarde om te

integreren in Vlaanderen. En ook op de arbeidsmarkt is de kennis van het Nederlands bijzonder belangrijk.

Minister Homans zei daar recent nog het volgende over: "De overheid doet meer dan genoeg om de integratie van nieuwkomers te laten slagen. Minister van Werk Philippe Muyters" – u kreeg een extra pluim – "trekt veel geld uit voor projecten Nederlands op de Werkvloer."

De uitdaging is inderdaad groot. Op dit moment – vorige maand, de laatste keer dat ik de cijfers bekeek – zijn er 35.475 werkzoekenden bij VDAB ingeschreven die het Nederlands niet machtig zijn. Daarvan zijn er zowat 10.000 die al meer dan 2 jaar werkloos zijn. 5000 van deze werkzoekenden zijn al 5 jaar of langer ingeschreven bij VDAB en zijn nog steeds het Nederlands niet of nauwelijks machtig. We verwachten van anderstaligen en nieuwkomers dat ze zich integreren, maar dan moeten ze natuurlijk wel een aanbod krijgen. En daar rijzen vragen over.

U en VDAB waren zich bewust van deze uitdaging en zouden het taal- en integratiebeleid anders aanpakken. Met het actieplan 'Integratie door werk' zou onder andere meer – nog meer dan vandaag – worden ingezet op opleidingen Nederlands op de Werkvloer. Werkzoekenden zouden sneller naar een job worden toegeleid en daar dan het Nederlands worden bijgebracht. Zo zou minder tijd worden verspild aan klassiekere – of klassikale – taalopleidingen en zou sneller de stap naar de arbeidsmarkt worden gezet.

Ik vroeg cijfers op met betrekking tot NodW en die evolutie is niet zo positief. In 2017 werden slechts 235 dergelijke opleidingsprojecten georganiseerd. Dat is zelfs een daling met 20 procent in vergelijking met het jaar ervoor, toen er nog 296 werden geteld. De dalende trend in opleidingen NodW is des te onbegrijpelijker omdat zowel bij de aanpak van de vluchtelingencrisis in 2016 als recent nog bij het nieuwe samenwerkingsakkoord, waar collega Ronse naar verwees, met Wallonië om Waalse werkzoekenden toe te leiden naar Vlaamse knelpuntjobs, NodW als hét succesrecept werd vooropgesteld.

Het aantal opleidingen Nederlands op de Werkvloer daalde in alle regio's in Vlaanderen. Er wordt hiervoor iets meer dan anderhalf miljoen euro per jaar uitgetrokken. Een gemiddeld project duurt 16,7 uur. In totaal werd in Vlaanderen dus 3920 uur Nederlands op de Werkvloer gegeven in 2017. De kennis van het Nederlands bij de werkzoekenden moet worden verbeterd, daar zijn we het allemaal over eens, en dat vraagt dus extra inspanningen.

Al jaren is het aantal werkzoekenden met een taalachterstand vrijwel constant, hoewel er uiteraard een dynamiek zit in die groep, gelukkig maar, ogenschijnlijk blijft het aantal constant, en wordt er niet echt verandering bewerkstelligd in dezen.

Sommige anderstalige werkzoekenden verzeilen zo voor veel jaren in de werkloosheid en leven zo al veel te lang van een uitkering, zonder zicht op integratie in de arbeidsmarkt. VDAB moet wat ons betreft elke anderstalige werkzoekende dit jaar een opleidingstraject, inclusief lessen Nederlands, aanbieden, op de werkvloer als het kan, op een klassieke manier als het moet. Werkzoekenden die niet ingaan op dit aanbod moeten daar de gevolgen van dragen en riskeren een schorsing.

Ondertussen is op de VDAB-website zelfs het aanbod NodW verdwenen. Wie NodW wil volgen of laten volgen als werkgever krijgt de volgende melding: "We zijn onze opleiding Nederlands op de Werkvloer voor anderstalige medewerkers aan het herwerken. Hierdoor kan je je voorlopig niet meer inschrijven voor deze opleiding. Onze excuses voor het ongemak!"

Minister, hoe evalueert u dat het aantal werkzoekenden die de Nederlandse taal niet of nauwelijks machtig is al jaren constant is en velen onder hen langdurig werkzoekend zijn geworden?

Welk aanbod hebben deze werkzoekenden inzake taalverwerving gekregen? Wat is het resultaat van opleidingstrajecten met een module Nederlands?

Hoe evalueert u de dalende trend inzake NodW?

Waarom is het aanbod NodW ondertussen opgeschort? Wat is de reden en de aard van de 'herwerking' van deze opleiding?

Hoe evalueert u het nieuwe actieplan 'Integratie door werk' dat sinds enkele maanden uitgerold is? Wat zijn de eerste concrete resultaten? Waar wilt u eventueel bijsturen?

Welke bijkomende inspanningen zult u leveren om werkzoekenden het Nederlands bij te brengen? Dit is immers ook belangrijk in functie van hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt op langere termijn.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zie me genoodzaakt om hier dieper op in te gaan om enkele misverstanden op te ruimen, want die zijn er zonder twijfel.

Collega Bothuyne, de taalinschatting zoals weergegeven op Arvastat, naar kennis, gebeurt op basis van de door onderwijs vastgelegde niveaus en inschattingen van het 'Algemeen Nederlands', en niet op het door VDAB gehanteerde 'Nederlands voldoende voor een beroep'. Wie bijvoorbeeld een basisniveau Nederlands niveau A2 behaalde, wordt in het overgrote deel van de gevallen nog steeds ingeschaald onder 'weinig kennis Nederlands'. Hetzelfde geldt voor mensen die geen kennis van Nederlands zouden hebben volgens het onderwijsniveau, maar in feite wel klaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Dit wil dus zeggen dat er al heel wat van die mensen een volgende stap in hun traject kunnen zetten, zonder bijkomend Nederlands te volgen bij VDAB of eventueel door middel van andere vormen van taalverwerving, ik denk aan geïntegreerd in de opleiding, in de activering en in het werkplekleren. En die vormen van taalverwerving zijn toegenomen. Ze worden beschouwd als onderdeel van de bemiddeling, niet als taalverwerving.

Dus de cijfers op Arvastat geven niet het aantal werkzoekenden aan die het Nederlands niet machtig zijn om een job aan te vatten, maar wel het aantal mensen met een goede kennis Nederlands in zowel spreken, schrijven als lezen volgens het onderwijsniveau, wat toch echt wel iets anders is. Dat algemeen taalniveau zegt dus niks over de bemiddelbaarheid. Nederlands voldoende voor het beroep of voor een traject naar werk wordt ingeschat door de bemiddelaar en instructeurs en is voor VDAB de basis om te bepalen of een traject op maat kan worden aangeboden naar een job.

Het aantal anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond, met geen of weinig kennis Nederlands volgens onderwijs, blijft jaarlijks nagenoeg op hetzelfde peil. Dit is echter te wijten aan de vluchtelingenstroom van de laatste jaren. Gelet op het feit dat de in- en uitstroom op jaarbasis zo goed als in evenwicht blijft, betekent dit dat heel wat mensen jaarlijks uit die groep verdwijnen en worden geactiveerd, vanuit de onderwijsinschatting. Dit bewijst dat er wel degelijk een aanbod Nederlands is, en het programma 'Integratie door Werk' werkt. Verwacht wordt dat indien de vluchtelingenstroom opdroogt, er steeds meer mensen wegvallen uit die lijst.

Natuurlijk is Nederlands aanleren aan bepaalde mensen niet altijd evident, waardoor dit soms heel wat jaren in beslag neemt. Zij komen dan inderdaad in het statuut van 'langdurig werkzoekend' terecht, maar dit betekent geenszins dat zij geen Nederlands aangeboden krijgen of niet in bemiddeling zitten. We mogen immers niet vergeten dat ongeveer 52 procent van de instroom laag of niet opgeleid is in eigen land, waarvan 18 procent analfabeet, en deze mensen dus ook traag een taal leren.

Bovendien hebben de langdurig werkzoekenden in deze doelgroep vaak te maken met belemmerende randvoorwaarden zoals ziekte, problemen met huisvesting, maar misschien ook trauma's door hun thuissituatie, die de zoektocht naar werk bemoeilijken. Dit is niet anders bij niet-anderstaligen. Een groot deel van deze groep heeft dus sowieso een langer traject nodig om aansluiting te vinden bij onze arbeidsmarkt. Om de duurtijd van de trajecten, voor de 31 procent andersstalige werkzoekenden, die na twee jaar nog ingeschreven zijn bij VDAB, te verkorten, worden de instapvoorwaarden voor opleiding vereenvoudigd, dit in combinatie met een nog sterkere inzet van taalondersteuning op de opleidingsvloer, dat is Nederlands op de opleidingsvloer (NodO+) en de organisatie van geïntegreerde trajecten. Elke anderstalige werkzoekende krijgt dus een aanbod Nederlands, al dan niet door VDAB in een traject naar werk.

De opleidingen Nederlands tweede taal (NT2) bij VDAB zijn steeds op maat van de klant, functioneel opgezet en gericht op tewerkstelling. De opleidingen NT2 zijn laagdrempelig en het Nederlands kan verder worden aangeleerd op de opleidingsvloer en op de werkvloer, bijvoorbeeld bij stages, bij de individuele beroepsopleiding (IBO) en andere instrumenten van VDAB.

VDAB zal in 2018 blijven inzetten op die geïntegreerde aanpak. Dat zit in de bemiddeling. Taal is een van de competenties die in de opleiding op de werkvloer wordt aangeboden.

Naast de geïntegreerde opleidingen is er ruimte voor maatwerktrajecten. Hierbij worden anderstalige cursisten specifiek voor een jobdoelwit opgeleid. Er is dus een blijvende aandacht voor een vlot en naadloos traject op maat van de andersstalige werkzoekenden, met oog voor de integratie van diverse competenties waaronder taal, techniek en digitalisering.

Het totale aanbod van NT2 is echter veel ruimer dan het eigen VDAB-aanbod. Er is het basisaanbod bij onderwijs bij de centra voor beroepsopleiding (CBO's) en de centra voor basiseducatie (CBE's), alsook specifieke trajecten aangeboden door derden zoals het OCMW of de opleidingsorganisaties. Het is dus niet omdat ze geen Nederlands volgen bij VDAB, dat ze geen Nederlands krijgen. Het gaat steeds om een traject op maat. Nederlands wordt niet overal via VDAB zelf opgevolgd, maar het wordt wel door een andere partner opgevolgd en er is informatie-uitwisseling met die partner; daarna volgt de doorverwijzing naar een volgende stap in het traject naar werk.

Iedere werkzoekende die bij VDAB uitstroomt naar werk of doorstroomt naar een traject naar werk, heeft gewaarborgd een basisniveau Nederlands verworven, voor of bij aanvang van een effectieve tewerkstelling: ofwel via onderwijs of andere erkende aanbodverstrekkers, derdenopleidingen, het OCMW, ofwel op een gecombineerde of geïntegreerde manier in een VDAB-traject naar werk, of in een VDAB technische opleiding, of in werkplekleren.

Er is dus veel taalopleidingsaanbod. VDAB is daar maar een van en richt zich op een specifieke groep. Mensen die in NT2 bij VDAB terechtkomen, komen daar terecht in het kader van een traject op maat en dus enkel als dit aangewezen is in functie van hun traject.

Collega Bothuyne, de 235 projecten Nederlands op de Werkvloer (NodW) in 2017 hebben niets te maken met de maatregelen voor anderstalige werkzoekenden. NodW wordt immers niet georganiseerd voor de anderstalige werkzoekenden, maar voor reeds werkenden. Het is de werkgever die de opleiding NodW tegen betaling aanvraagt voor zijn anderstalige werkenden. Dit soort taaltraining op maat van de anderstalige werknemers wordt sinds een aantal jaar echter ook door andere organisaties en partners aangeboden.

Ik vind de melding op de website ook niet gelukkig geformuleerd. Maar het is wel duidelijk: het is niet voor de werkzoekenden maar voor de werkenden.

VDAB heeft nu de strategische keuze gemaakt om als het gaat om Nederlands op de Werkvloer de markt te laten spelen en zijn instructiecapaciteit in te zetten op opleiding op maat voor anderstalige werkzoekenden. VDAB bekijkt daarom het aanbod dat er is nu vanuit een partnerschap. Wenst de werkgever een taaltraining voor zijn anderstalige werknemers, dan zal VDAB doorverwijzen naar partners die dit aanbieden. VDAB neemt hier zijn rol op als netwerkregisseur. Wenst de werkgever in te zetten op de taalcoaching van Nederlandstalige én anderstalige werknemers, dus een holistische benadering, dan neemt VDAB dit project op.

Zo kan er een mentor of een opleidingsverantwoordelijke tot interne taalcoach worden opgeleid. VDAB is ervan overtuigd dat dit een van de rollen is van een overheidsinstelling, namelijk de knowhow en expertise van zijn instructeurs ten dienste stellen van de succesvolle en duurzame integratie van anderstalige werknemers op de werkvloer. Door de volledige werkvloer te sensibiliseren en het helder Nederlands als voertaal te gebruiken, kan een anderstalige nieuwkomer zich vlugger integreren in het team en zijn competenties op de werkvloer versterken.

VDAB maakt hiermee zijn sluitende aanpak van de werkzoekende en de werkgever waar, en biedt groeikansen voor de werkende burger. VDAB zal die vernieuwde aanpak steeds op verschillende momenten evalueren met de werkgever en werknemers. Bovendien kan Nederlands op de Opleidingsvloer en Nederlands op de Werkvloer op termijn zelfs helemaal overbodig worden door taalondersteuning voor in plaats van tijdens de tewerkstelling aan te bieden. Nederlands op de Opleidingsvloer staat zowel voor taalcoaching in de competentiecentra als voor taalondersteuning bij stages en bij IBO. De werkgever hoeft dan niet meer van het betalende aanbod NodW gebruik te maken, aangezien de anderstalig werkzoekende vooraf wordt opgeleid op zijn werkvloer. Dus nee, NodW zegt niets over de inspanningen van VDAB voor anderstalige werkzoekenden.

Als we naar de kwartaalrapporten van het programma 'Integratie door Werk' kijken, heeft VDAB een volledig zicht op de doelgroep van anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond. Bij de laatste kwartaalrapportage ging dit over 28.064 werkzoekenden. In de monitoring van de uitstroom naar werk gedurende de afgelopen twee jaar zien we het volgende. 27 procent van deze doelgroep stroomt uit naar werk na zes maanden. 35 procent stroomt uit naar werk na één jaar. 44 procent stroomt uit naar werk na twee jaar. 25 procent stroomt uit bij VDAB, maar niet naar werk. Deze groep bevat uitgeprocedeerde asielzoekers, werkzoekenden die medisch ongeschikt blijken te zijn, die door het OCMW worden geactiveerd, die met bevallingsrust gaan, die naar een educatief traject bij onderwijs overstappen. 31 procent blijft ingeschreven. Een deel van deze groep blijft echter niet onafgebroken ingeschreven. Soms stappen zij in een korte tewerkstelling, zoals seizoensarbeid of interim.

Het plan kan als positief worden geëvalueerd, maar blijft een lopend proces. Zoals reeds aangehaald, is het belangrijk om ermee rekening te houden dat 52 procent

van de instroom kortgeschoold is, waarvan ongeveer 18 procent ongeschoold en analfabeet. Een groot deel van deze groep heeft dus een langer traject dan twee jaar nodig om aansluiting te vinden op onze arbeidsmarkt. Die 31 procent die nog steeds ingeschreven is, is dus allesbehalve onlogisch.

Tot slot, om te beginnen zal VDAB in de toekomst inzetten op het nog sneller bereiken van alle werkzoekenden, waaronder ook anderstaligen, via de nieuwe contactstrategie die u vorige week hebt gekregen. Op die manier kunnen hun specifieke noden in kaart worden gebracht, waaronder ook de nood om Nederlands te leren in functie van hun jobdoelwit. Daarnaast wordt er sinds de verhoogde vluchtelingenstroom extra ingezet op de samenwerking met de agent-schappen Integratie en Inburgering. Hierdoor zijn een snellere doorstroom, vlottere gegevensuitwisseling en meer geïntegreerde trajecten mogelijk.

We blijven samen met de partners uiteraard inzetten op alle bovenvermelde vormen van taalcoaching en opleidingen op maat van de anderstalige werkzoekende. Ook de instapvoorwaarden voor opleidingen bij VDAB worden, zoals reeds vermeld, vereenvoudigd.

Ik concludeer. Iedere werkzoekende die bij VDAB uitstroomt naar werk of doorstroomt naar een traject naar werk, heeft gewaarborgd een basisniveau Nederlands verworven, voor of bij aanvang van een effectieve tewerkstelling. Dat gebeurt ofwel via onderwijs, andere erkende aanbodverstrekkers, derdenopleidingen, het OCMW, ofwel op een gecombineerde of geïntegreerde manier in een VDAB-traject naar werk, of in een VDAB technische opleiding, of in werkplekleren.

Ik vond het belangrijk om, na alle discussies die er daaromtrent zijn geweest, ook zelfs in de pers, toch eens duidelijk te stellen wat wel of wat niet gebeurt. Ik heb hier een zeer uitvoerige uitleg gegeven. Je kunt die uitleg natuurlijk niet geven in een reactie van een halve minuut of twintig seconden. Daarom ben ik blij dat dat hier in de commissie via vragen om uitleg kon worden behandeld.

De voorzitter: Minister, dank u wel voor deze omstandige uitleg. Ik wil vragen aan diegenen die nu nog gaan tussenkomen, om zich te houden aan de twee minuten waar ze recht op hebben. Ik weet dat dit debat kan leiden tot een ellenlange discussie, maar ik wil ook dat iedereen die vandaag een vraag om uitleg stelt, nog aan de beurt komt.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, ik ben wat van mijn sokken geblazen door het antwoord van de minister. Ik zou het nog een paar keer moeten herlezen om er terdege op te kunnen ingaan. Wat ik in ieder geval onthoud, is dat iedereen hier die de taal niet kent, op zeer veel diverse manieren cursussen kan krijgen en dat alles op alles wordt gezet om hun die Nederlandse taal te leren. Ik zie eigenlijk moeilijk wat er nog meer kan worden gedaan.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is een complexe problematiek, die ons allemaal ter harte gaat. Het actieplan 'Integratie door werk' heeft alleszins de juiste uitgangspunten. Alleen hoop ik dat het daadwerkelijk een kentering in de cijfers met zich meebrengt. U verwijst vaak naar nieuwkomers en de complexiteit van hun problematiek, maar van die groep mensen met een taalachterstand is het overgrote deel afkomstig uit Europa. Dat zijn niet de vluchtelingen uit Syrië, dat zijn niet de herders uit Noord-Afrika of iets dergelijks. Ik denk dat men ter zake dus correct moet zijn. Die taalachterstand die bij hen aanwezig is, bij sommigen al jarenlang, vereist echt wel een stringente aanpak.

Ik zal uw cijfers nalezen wat Nederlands op de Werkvloer betreft. Uiteraard zijn dat mensen die al op de werkvloer zijn, die als werknemer zijn ingeschakeld. Dat neemt niet weg dat dat wel een van de belangrijkste instrumenten is die altijd naar voren worden geschoven om de taalverwerving op het terrein aan te zwengelen. Dan vind ik een dalend cijfer op dat vlak toch bevreemdend, zeker als we de ambitie hebben om daadwerkelijk meer mensen met een taalachterstand op de werkvloer te krijgen.

Ik wil er ook voor pleiten om niet alleen basistaalvaardigheden Nederlands bij te brengen. In functie van de langdurige inzetbaarheid van die mensen op de arbeidsmarkt en ook van de integratie in onze maatschappij is een iets meer doorgedreven kennis van het Nederlands echt wel noodzakelijk. Ik heb verhalen gehoord van mensen die een aantal jaren als anderstalige zijn ingeschakeld op de werkvloer, die aan de slag zijn geweest, waarbij er te weinig inspanningen zijn geleverd door de betrokkene zelf, door het bedrijf, maar misschien ook door VDAB in het oorspronkelijke traject, om die taalkennis op een voldoende hoog niveau te brengen, waardoor de betrokkene, nadat die job was afgelopen, opnieuw in de problemen kwam op de arbeidsmarkt. Ik denk dat we inspanningen moeten leveren voor iedereen met een taalachterstand op de arbeidsmarkt en die inspanningen ook voldoende doorgedreven moeten leveren, zodat die taalachterstand echt wordt weggewerkt en de beheersing van het Nederlands op een voldoende hoog niveau komt, want dat Nederlands is en blijft essentieel op de arbeidsmarkt.

Nog een praktische vraag. U verwees naar kwartaalrapporteringen over het actieplan 'Integratie door werk'. Het zou misschien nuttig zijn om die kwartaalrapportering ter beschikking van de commissie te stellen.

De voorzitter: Daar zullen we voor zorgen.

Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, ik denk dat niemand beweert dat er niks gebeurt inzake taalopleiding en het aanbod voor anderstaligen. De vraag is vooral of het effectief is. Ook heb ik nu geen uitleg van u gekregen voor het feit dat het aantal opleidingen op de werkvloer daalt. U hebt aangegeven dat er ook allerlei andere dingen gebeuren.

Het punt is, dat is zo ondanks de forse stijging van het aantal Nederlandsonkundige werkzoekenden en werknemers, ondanks het feit dat men daar in het inburgerings- en integratiebeleid nu systematisch op hamert, dat men hen niet eerst opleidt en ze dan pas laat werken, dat men ervoor zorgt dat ze al zo snel mogelijk aan de slag gaan en Nederlands leren als ze aan het werk zijn. Ik heb u horen zeggen dat u nu uw aanpak gaat aanpassen, dat u nu een train-de-trainer-model gaat uitwerken. VDAB gaat werkgevers stimuleren, aanmoedigen om op hun werkvloer coaches in te zetten om een betere taalverwerving te bevorderen. Als u zo inzet op het eigen initiatief van werkgevers, dan vind ik dat prima, maar wat mij sterk is opgevallen in de analyse van de sectorconvenanten, is dat slechts 2 van de 32 sectoren acties omtrent Nederlands op de Werkvloer hebben opgenomen met resultaatsindicatoren. Dat vind ik eigenlijk onvoorstelbaar, terwijl iedereen het erover eens is dat er een extra tandje moet worden bijgezet. Gaat u in het kader van het arbeidskraptepact ook aan werkgevers en sectoren vragen om ook op dat vlak extra inspanningen te doen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij de vraagstelling en de extra vragen van collega Bothuyne en collega Kherbache, maar ik wou vooral ook een oproep doen. Als er één ding is dat ons allemaal hier, dat alle

partijen verbindt, dan is het dat we allemaal overtuigd zijn van het belang van Nederlands op de Werkvloer, en dat we er allemaal vragende partij voor zijn om dat op een zo goed mogelijke manier te doen, om meer mensen te helpen hun kansen op onze arbeidsmarkt te benutten. We hebben hen nodig en zij hebben die lessen Nederlands nodig. U hebt een uitvoerig antwoord gegeven. Daarover ben ik het eens met collega Ronse. Ik zal dat nog eens helemaal overlopen en nalezen. Toch wil ik een oproep doen om ons niet te gaan verschuilen achter alles wat er nu al gebeurt. U ook niet, minister. We moeten gewoon blijven bekijken hoe we die dingen kunnen blijven verbeteren. De opmerking van collega Bothuyne is terecht. Er is een vermindering. Dat is geen positieve zaak. Daar moeten we ons vragen bij stellen. Dus in die zin, er gebeurt al heel wat, maar laten we alsjeblieft blijven bekijken hoe we dat beter, sterker kunnen maken, om ervoor te zorgen dat we alle mensen – een van de volgende vragen gaat daar ook over – hun kansen kunnen laten grijpen op onze arbeidsmarkt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik denk dat iedereen het allemaal nog eens goed moet herlezen. Ik hoop dat het aantal opleidingen Nederlands op de Werkvloer verder daalt, verder dáált, om drie redenen. Zoals ik zei: het is de bedoeling dat iedereen die met een job start als werknemer, met een contract, na zijn IBO, na zijn werkstages, na zijn opleiding bij VDAB, basiskennis Nederlands heeft. Het moet nog meer dat zijn. Dat is ook op de werkvloer, maar dat is niet Nederlands op de Werkvloer. Nederlands op de Werkvloer is de cursus gekocht door de werkgever bij VDAB. Dat mag van mij dalen omdat degenen die instromen beter Nederlands kennen, omdat er meer wordt gewerkt met partners die die opleidingen ook geven en omdat de train-de-trainercursus wordt gegeven, zoals u zei, mevrouw Kherbache. Dan is het continu en wordt het niet door VDAB ad hoc al eens ingevuld. Ik hoop dus, maar ik hoop dat u dan niet meer in de pers gooit dat dat een grote mislukking is, dat het aantal cursussen Nederlands op de Werkvloer verder daalt, maar dat het aantal mensen op de werkvloer die Nederlands kennen, verder stijgt. Diegenen die denken dat dat met elkaar verband houdt, zijn dus compleet verkeerd. Dat is voor mij het belangrijkste van alles wat is gezegd.

Mevrouw Kherbache, we kunnen natuurlijk in de sectorconvenanten alles gaan verplichten en zelf zeggen wat het belangrijkste is. Het zijn de werkgevers en de vakbonden samen die in een sectorconvenant per sector bekijken waar volgens hen de grootste uitdagingen zijn. Wij kunnen natuurlijk heel hautain denken dat wij dat allemaal beter weten dan de werkgevers en de vakbonden zelf. We hebben dat gedaan voor een aantal onderwerpen, maar ik ga dat niet doen voor alle onderwerpen.

Er werd gevraagd naar de kwartaalrapportage. Dat zijn de monitoringgegevens van VDAB. Ik veronderstel dus dat jullie die monitoringgegevens al hebben, ofwel kunnen krijgen. Ik zal nazien welke kunnen worden overgemaakt. Dat zijn dikke rapporten.

Robrecht Bothuyne (CD&V): We kunnen dat aan, minister.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): God zij dank dat deze commissie er is, en ik hoop dat de pers die commissie ook goed volgt, want de nuances die hier kunnen worden gelegd, zoals hetgeen de minister nu zegt over die opleiding Nederlands op de Werkvloer, dat dat moet dalen, die zijn toch gigantisch belangrijk. Als bepaalde cijfers immers inderdaad eenzijdig in die pers verschijnen, dan creëert men een perceptie die haaks staat op de realiteit, en de realiteit is dat er nog nooit zo sterk is geïnvesteerd in de werkzoekende, in de persoon met een afstand tot de

arbeidsmarkt en voor werkgevers die op zoek zijn naar mensen. Dat gaat niet enkel over taalopleidingen. Dat gaat over alle mogelijke types opleiding. Minister, proficiat dus, en ik ben blij dat u hier in de commissie toch de puntjes zeer sterk op de i hebt gezet.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel. Ik heb goed nieuws voor u: het aantal opleidingen Nederlands op de Werkvloer dit jaar zal zeker dalen, want de opleiding is niet meer beschikbaar. Ik denk dus dat er daar hoe dan ook snel moet worden ingegrepen, zodat die module opnieuw beschikbaar is voor de werkgevers en werknemers die er een beroep op wensen te doen. Er worden inspanningen geleverd. 'Integratie door werk' heeft de juiste filosofie. Alleen denk ik dat er ook hier, zoals bij vele andere elementen van de VDAB-dienstverlening, nog een aantal tandjes kunnen worden bijgezet, en we zullen dat met veel plezier blijven opvolgen, onder andere aan de hand van het monitoringrapport dat u ons zult bezorgen, waarvoor dank.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toegang van migranten tot de arbeidsmarkt – 1390 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Europese waarschuwing met betrekking tot de tewerkstelling van migranten – 1395 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Het is helemaal niet mijn bedoeling om het spreekrecht in te perken, maar ik wil vragen dat men zo kort en krachtig mogelijk probeert te zijn, zoals de minister dat bijvoorbeeld daarnet was. (*Gelach*)

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, geen vrees. Ik ben altijd beknopt.

In De Tijd konden we begin maart lezen dat de Europese Commissie België weldra wellicht een tik op de vingers zal geven voor de gebrekkige toegang van migranten tot de arbeidsmarkt. In België heeft 49,1 procent van wie is geboren buiten de EU, een job. Als ik me goed herinner, is dat cijfer net hetzelfde als dat van vorig jaar. Minister, u zult dat wellicht ook nuanceren, want er is de grotere instroom. Ik geef dan meteen al een antwoord op mijn eigen vraag, maar los daarvan blijft de score toch zorgwekkend. We doen het nog steeds slechter dan onze buurlanden en de andere EU-lidstaten. Dat rijpt natuurlijk extra omdat we momenteel toch aankijken tegen die krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast blijkt ook de uitval van mensen met een migratieachtergrond in het onderwijs groot te zijn, wat dan weer de voorbode is van een moeilijke toegang tot de arbeidsmarkt.

Die bevindingen van de Europese Commissie zullen terugkomen in het jaarlijks economisch rapport, dat dan weer de basis zal zijn voor de Europese aanbevelingen rond mei 2018. Daar moeten we dus nog even op wachten. In het artikel wordt aangehaald dat het rapport klaagt over de rigide arbeidsmarkt voor mensen met een migratieachtergrond en mensen uit kansengroepen. Daarnaast is er opnieuw de klassieke opmerking dat de algemene werkzaamheidsgraad in België laag is. Uiteraard weten we dat die cijfers slaan op België en dat er grote

verschillen zijn in ons land tussen de gewesten, waarbij Vlaanderen veruit de beste leerling van de klas is, maar toch is de algemene tendens natuurlijk dezelfde. In Vlaanderen gaapt er toch een brede kloof qua werkzaamheidsgraad tussen mensen met een migratieachtergrond en anderen, en dat ondanks de toename van de werkgelegenheid bij die mensen met een migratieachtergrond.

Nu hebben we een aantal nieuwe instrumenten, zoals de tijdelijke werkervaring, wijk-werken, het Versnellingsplan en ook de nakende verdubbeling van de individuele beroepsopleiding (IBO). Dat zijn extra tools om de activering van mensen met een migratieachtergrond te intensifiëren. Dat is dus ook al een antwoord op mijn vraag, neem ik aan, maar ik heb er toch nog enkele extra. Minister, welke beleidsconclusies trekt u uit die alarmbel van de Europese Commissie met betrekking tot de lage werkzaamheidsgraad van mensen met een migratieachtergrond? Hoe zult u die activering van werkzoekenden met een migratieachtergrond verhogen? Welke maatregelen worden er ook genomen om de stille arbeidsreserve van mensen met een migratieachtergrond op te sporen en te activeren? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over de vluchtelingen en de hooggeschoolde oud- en nieuwkomers?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, een Limburger die twee West-Vlamingen vraagt om beknopt te zijn, waar gaat de wereld naartoe? *(Gelach)*

Ik zal niet herhalen wat collega Talpe heeft gezegd. Belangrijk bij deze vraag is dat er een groot verschil is qua werkzaamheidsgraad tussen autochtonen en allochtonen in België. Van wie buiten de EU komt in België, heeft 49,1 procent een job. Voor autochtonen is dat ongeveer 70 procent. Tegelijk zitten we op Vlaams niveau met een enorme krapte op de arbeidsmarkt, met meer openstaande vacatures dan er in totaal uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zijn. Minister, hoe denkt u dus over die cijfers? Kunt u ook meer duidelijkheid verschaffen over de Vlaamse cijfers? Men spreekt immers constant over België, terwijl dat eigenlijk een samenvoeging is van twee totaal verschillende landen, ik bedoel arbeidsmarkten. Dat moet dus misschien toch ook worden verduidelijkt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik ben gaan zien waar ik nog kon schrappen in mijn antwoord. *(Gelach)*

Ik ga beginnen met te verwijzen naar een zeer interessant artikel in De Standaard van 3 februari 2018. Ik raad iedereen aan dat eens goed door te nemen. Ik vond dat een zeer objectief artikel, waar heel wat professoren aan hebben meegewerkt. De titel van het artikel op pagina 14 is 'Waarom België het slechtste integratieland is'. Dat is echt de moeite om eens te bekijken.

Ik wil wat duiding geven bij de cijfers met betrekking tot die werkzoekenden met een migratieachtergrond. De werkloosheidsgraad van personen met een migratieachtergrond is de jongste maanden steeds sneller aan het zakken, ondanks een groot aantal vluchtelingen. In februari 2018 daalde de allochtone werkloosheid met 5,3 procent. Dat is zeker mee te danken aan het succes van het VDAB-programma 'Integratie door werk'. Nog een belangrijk cijfer: 20,3 procent van alle allochtone werkzoekenden is ingeschreven via het OCMW. Dat zijn dan vooral vluchtelingen, voor alle duidelijkheid. Die wenden zich immers vaak daartoe. Vijf jaar geleden was dat nog maar 13,2 procent. Indien we de leefloongerechtigden even buiten beschouwing laten, daalt de allochtone werkloosheid al sinds september 2015. In februari 2018, ons jongste cijfer, daalde het aantal allochtone werkzoekenden dan met 9,1 procent, sneller dus dan de autochtonenwerkloosheid.

Mevrouw Talpe, ik verwijs naar uw vraag in verband met het activeren van de stille arbeidsreserve. Daarbij speelt het federale beleid natuurlijk een belangrijke rol. Europa haalt dat ook aan. Het betreft de hoge loonkosten, die de intrede op de arbeidsmarkt bemoeilijken voor alle outsiders. Dat is heel het aspect van de minimumlonen enzovoort. Het verschil ter zake met Nederland, Duitsland en Frankrijk is zeer, zeer groot. Europa schrijft ook daaraan toe dat een aantal mensen met minder bekwaamheden of minder competenties het moeilijker hebben om aan werk te geraken. Ik geef niet mijn mening, ik zeg wat daar wordt gezegd. Ook de werkloosheidsuitkering die onbeperkt is in de tijd, wordt door Europa naar voren geschoven als een reden voor het moeilijk integreren.

De koppeling van de databanken van VDAB en Onderwijs, die hier lang geleden al aan bod is geweest, moet kunnen maken dat we de NEET-jongeren (not in education, employment or training) actief kunnen opsporen en kunnen inzetten op verdere acties voor die NEET-jongeren. Verder blijven we natuurlijk ook inzetten, maar dat weten jullie, op de re-integratie van zieken, zodat we ook die groep steeds meer kunnen activeren voor de arbeidsmarkt.

Daarnaast is de rol van vrouwen en genderrollen bij deze groep ook complex. 70,4 procent van de Vlaamse vrouwen is aan het werk, tegenover 42 procent van de vrouwen die geboren zijn buiten de EU-28. Dat is een kloof van 27,8 procentpunten. Bij mannen is het verschil 13,1 procentpunten. Dat is ook veel, maar het verschil tussen 13 en 27 procent is toch groot. Er rijzen bij allochtone vrouwen dus bijkomende problemen. Europa verwijst naar de rol van gezinshereniging, die zorgt voor de grootste migratiestroom in België, en het huwen met een partner uit het land van herkomst, waardoor slechts een beperkt aandeel migranten naar België verhuist met een duidelijk economisch motief. Dat is een groot verschil met alle andere Europese landen. Men gaat veel meer migreren naar andere Europese landen vanuit economische motieven dan naar Vlaanderen.

In het artikel in De Standaard heeft professor Docquier het volgende verklaard: "België trekt meer migranten aan van landen waar de participatie van vrouwen laag ligt. Eens hier aangekomen, evolueren migrantengezinnen maar traag naar een klassiek mannelijk kostwinnersmodel, laat staan naar een tweeverdienersmodel waarin vier op de vijf autochtone gezinnen zich bevinden." De culturele aspecten in het thuislanden zijn belangrijk.

Ik wil echter niet ontkennen dat we het uiteraard niet goed doen met betrekking tot de tewerkstelling van personen met een migratieachtergrond. De Europese Commissie wijt dit, buiten het aspect van de lonen dat ik al naar voren heb gebracht, ook andere aspecten. Het eerste aspect is het laag opleidingsniveau, want 53 procent van alle allochtone werkzoekenden zijn laaggeschoold tegenover 45 procent van de autochtone werkzoekenden. Dat is een aspect dat betrekking heeft op het onderwijs. Het tweede aspect is de gebrekkige kennis van het Nederlands. Ik heb het daarnet al uitvoerig gehad over wat we op dat vlak doen. Een derde aspect dat volgens de Europese Commissie zeker een rol speelt, is discriminatie.

Ik zal nu niet veel dieper ingaan op de adviezen van de SERV. We doen met ons beleid heel wat moeite voor personen met een migratieachtergrond en we nemen de adviezen van de SERV ter harte. Alles start met de snelle en degelijke inschatting van wat mensen wel of niet kunnen. Op die manier kan de noodzakelijke dienstverlening worden uitgetekend. Op basis van die screening wordt toegeleid naar het aangewezen geïntegreerd traject en naar het aanbod van VDAB of van een van de erkende partners. Afhankelijk van wat die persoon na de screening nodig heeft, zorgen we voor de juiste opvolging.

We hebben het daarnet al gehad over het actieplan 'Integratie door werk' van VDAB. De Europese Commissie heeft dit actieplan als een good practice erkend.

Verder zetten we versterkt in op alle vormen van opleiding en werkplekieren. Een recent onderzoek van het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering (VIONA) heeft uitgewezen dat werkzoekenden met een migratieachtergrond succesvol deelnemen aan het activeringsaanbod van VDAB en daarin even vaak slagen voor opleidingen en stages als autochtone werkzoekenden. Dit versterkt het huidige pleidooi om het aanbod voor werkplekieren in de opleidingen van VDAB en systemen als tijdelijke werkervaring verder uit te rollen en te intensifiëren. De hervorming van het werkplekieren komt in de volgende vraag om uitleg aan bod. Wat de versnelde screening van alle langdurig werkzoekenden betreft, hebben we een versnellingsplan naar voren gebracht. Uit het onderzoek van VIONA blijkt eveneens dat werkgevers die nieuwe werknemers willen aanwerven vaak op zoek zijn naar concrete bewijzen van competenties. We proberen al jaren die diplomacultuur te doorbreken. Dit benadeelt ongetwijfeld werkzoekenden met een migratieachtergrond. Er is een probleem met de erkenning van diploma's, maar dat is niet mijn bevoegdheid. Ik probeer, samen met de minister van Onderwijs, in te zetten op de erkenning van elders verworven competenties. We gaan na op welke wijze dit nog kan worden verbeterd.

Op het non-discriminatiebeleid ga ik nu niet dieper in. Ik denk dat dit in het verleden in deze commissie al zeer uitvoerig aan bod is gekomen. In de mate van het mogelijke zetten we heel wat stappen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw degelijk antwoord. U hebt de werkloosheidscijfers van mensen met een migratieachtergrond aangehaald. We weten dat die cijfers dalen, maar om volgende keer een goed rapport te krijgen, moeten we nu de werkzaamheidsgraad verbeteren. U hebt verwezen naar de rigide arbeidsmarkt. Dat er federaal een omschakeling moet komen, mag ons in Vlaanderen natuurlijk niet tegenhouden. Er staat heel wat in de steigers.

Deze vraag om uitleg komt jaarlijks opnieuw aan bod. Het is hier eigenlijk een vaste klant. Ook vorig jaar hebben drie Vlaamse volksvertegenwoordigers hierover vragen om uitleg gesteld. Ze hebben dat gedaan in mei 2017, toen de aanbevelingen er waren. Ondertussen zijn een aantal initiatieven van start gegaan of in werking getreden. Zo is de tijdelijke werkervaring van start gegaan en loopt het wijkwerken sinds kort. Hoewel dit nog maar enkele maanden bestaat, vraag ik me af of u hier al een beeld van hebt. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

Ik dacht dat we hier een primeur zouden krijgen. Ik kon het maar proberen.

Verder was er ook een speciaal actieplan voor vluchtelingen. Hiervoor hadden we voorzien in 35 consultants en in 2 miljoen euro. Dat actieplan is inmiddels stopgezet. De 35 consultants zijn er nog, maar zijn geheroriënteerd. Ik weet niet of al is nagegaan wat de impact van die werking en van die middelen was. Op welke wijze zetten die 35 consultants zich nu nog in voor mensen met een migratieachtergrond? Zijn ze misschien ingeschakeld in het algemeen beleid van VDAB?

Minister, ik heb nog een vraag die in dezelfde lijn ligt. U hebt vorig jaar verklaard dat de impact van de doelgroepenkorting op de werkzoekenden met een migratieachtergrond nog moest worden onderzocht. We hebben de gekende doelgroepen, maar we vreesden dat de allochtonen uit de boot zouden vallen. In 2017 zou er een evaluatie zijn geweest. Is die oefening al afgerond? Kunt u hier iets meer over vertellen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Een aantal zaken blijven me bij. België heeft enigszins een handicap met betrekking tot de

instroom. Volgens u gaat het vooral om mensen met niet-economische motieven. Het gaat ook om de achtergrond van die mensen. Vaak zijn ze afkomstig uit samenlevingen waarin bepaalde vormen van participatie op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door vrouwen, minder sterk uitgesproken zijn of net wel zeer uitgesproken zijn, maar dan vanuit een ander perspectief, namelijk dat vrouwen veeleer thuisblijven. Er moet natuurlijk in Vlaanderen een omslag komen met betrekking tot het competentiedenken. U hebt die omslag al volledig doorgevoerd met betrekking tot VDAB. De werkgevers hebben ook een verantwoordelijkheid. De sollicitatiefeedback en dergelijke zijn hiervoor een interessante pijler. Er is natuurlijk een actieplan met betrekking tot antidiscriminatie dat een afdoend antwoord biedt op wat hier is gesteld.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt veel zaken vermeld waarmee ik het eens ben. De werkloosheid van allochtonen is gedaald, wat een goede zaak is. Heel wat elementen spelen een rol in het verklaren van de cijfers. We moeten ons inzetten voor vrouwen. Om de werkzaamheidsgraad te verhogen, moeten de mensen met een migratieachtergrond meer aandacht krijgen. U bent wel snel over het punt van de discriminatie gegaan. U hebt vermeld dat discriminatie belangrijk is, maar dat we al het mogelijke doen.

U hebt uit een krant geciteerd. Ik wil ook uit een krant citeren. Enkele weken geleden stond in de krant het verhaal van Siga, een Afghaanse vrouw die hier is toegekomen en al jarenlang meermaals per week solliciteert. Volgens haar gaat het om 1500 sollicitaties voor allerlei vacatures. Ze neemt de werkgevers niets kwalijk, want ze hebben haar allemaal een antwoord gegeven. Ze is echter nooit in aanmerking gekomen. Ze heeft alle lessen en procedures gevolgd, maar toch lukt het niet.

Ik benadruk dit omdat we voorzichtig moeten zijn met de framing die we gebruiken. Er zijn vrouwen uit verschillende landen die hier toekomen en die willen bijdragen, maar die nog altijd op een muur botsen. Indien we op die kwetsbare groep willen inzetten, mogen we hier niet te zacht over gaan. Die muur van vooroordelen, die er om tal van redenen is, moeten we slopen. We moeten meer good practices naar voren kunnen schuiven. We moeten daar meer op inzetten, zodat we niemand die zich voor onze arbeidsmarkt wil inzetten, op die muur laten botsen. We moeten eerlijk zijn. Indien wij zo veel tegen een muur zouden botsen, denk ik niet dat we nog altijd de moed zouden kunnen opbrengen om ervoor te blijven gaan. Ik heb dan ook ontzettend veel respect voor vrouwen als Siga, die zich blijven smijten.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Voorzitter, het rapport van de Europese Commissie is niet bemoedigend. We stellen vast dat de tewerkstellingskloof zeer groot is. Zelfs van de personen met een migratieachtergrond die werken, is bijna een op de twee een werkende arme. De armoederisico's zijn viermaal groter dan voor personen zonder migratieachtergrond. We zitten met een groeiende kwetsbare groep. Ik ben in elk geval blij dat iedereen het erover eens is dat we die tewerkstellingskloof moeten dichten, want dit vormt nu de aanleiding van heel wat problemen.

Mijnheer Annouri, we moeten wel opletten met de framing die nu wordt gecreëerd. Ik sluit me volledig bij u aan. Het lijkt nu wel alsof Vlaanderen minder goede allochtonen heeft dan de rest van Europa en alsof die mensen, bij wijze van spreken, met betrekking tot hun competenties, taal en cultuur allemaal veel complexer en moeilijker inzetbaar zijn dan in de rest van Europa.

Minister, u moet dat frame bijstellen. Ook in onze buurlanden is er veel gezinshereniging. Het is een aandachtspunt, maar het is niet zo dat we op dat vlak onevenredig meer problemen hebben dan in Duitsland, waar er ook een sterke gezinshereniging is. U moet echt opletten voor een dergelijke culturalisering, want dat is fout. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Laten we gewoon evidencebased blijven werken. U mag selectief selecteren, dat maakt me niet uit.

U hebt deze commissie meegedeeld dat u met betrekking tot discriminatie inzet op zelfregulering. Wat me daarbij opvalt, zijn de resultaten. U hebt zelf de sectorconvenants vermeld als speerpunten om discriminatie door middel van zelfregulering aan te pakken. Buiten de uitzend- en dienstenchequesector, is er geen enkele sector die de zelfregulering in de nieuwe sectorconvenants opneemt. Ik stel me vragen bij het actieplan. U betaalt, dus u bepaalt. Ik vind het dan ook onbegrijpelijk dat met betrekking tot een zo belangrijk punt geen enkele vooruitgang is geboekt.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Voorzitter, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het ernstig is. De tewerkstelling van mensen met een migratieachtergrond verbetert niet. Er is verbetering binnen andere doelgroepen, maar niet wat de mensen met een migratieachtergrond betreft. Ik ben de eerste om te bevestigen dat het niet gemakkelijk is en dat we tijdens deze legislatuur een aantal nieuwe zaken proberen. Er is de verandering van het diversiteitsbeleid. Er is de nieuwe werkwijze van VDAB, die hopelijk tot resultaten zal leiden. Er komt echter een moment waarop we met zijn allen moeten zeggen dat we de zaken moeten oplossen. Die sense of urgency komt dichterbij omdat uit de aangehaalde problemen blijkt waarom dit een probleem is. Dat klopt, maar het is hier niet anders dan in andere Europese landen. Dat moeten we ook blijven aanvoelen. Ik ben de eerste om te zeggen dat het niet gemakkelijk is. Ik denk, bijvoorbeeld, niet dat een premie met betrekking tot de socialezekerheidsbijdragen voor allochtonen in onze samenleving haalbaar is. We moeten ons echter bewust zijn van de ernst. We moeten ons op een ernstige manier afvragen of we alles doen wat we kunnen doen om het probleem op te lossen. We moeten ons hiervan bewust zijn, want anders zullen we volgend jaar opnieuw hetzelfde rapport krijgen, wat volgens mij niemand wil.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Claes, uw reactie verbaast me een beetje. Ik heb heel duidelijk verklaard dat we acties ondernemen en dat we eraan werken. We doen niet alles. Een van de elementen die de Europese Commissie aanhaalt, is de wijze waarop onze lonen worden gevormd. U weet dat ik aan dat punt niets kan doen. We doen niet alles wat de Europese Commissie zegt, maar we werken eraan. Ik denk dan aan het lage opleidingsniveau en aan de gebrekige kennis van het Nederlands, die in de vorige vraag om uitleg uitdrukkelijk aan bod gekomen is. Het actieplan 'Integratie door werk' wordt als een good practice erkend.

Mevrouw Kherbache, ik vind het ook raar dat u dit framing vindt. Ik heb geciteerd uit het rapport van de Europese Commissie en uit punten die professoren als professor Docquier van de UCL naar voren brengen. Ik vind dat geen framing. Zij durven de zaken bij hun naam te noemen. Heel het artikel stelt objectief waar er tekorten zijn en gaat in op het culturele aspect. We trekken duidelijk mensen aan met een andere culturele achtergrond. Volgens u beweren we hiermee dat die mensen minder goed zijn. In het Europees rapport staat letterlijk dat we een migratiestroom hebben die minder economisch is dan in andere landen. Dat is

geen framing. Dat zijn feiten. Indien u vindt dat feiten framing vormen, ben ik het met u eens en doe ik aan framing. Het zijn echter feiten.

Ik heb ook verklaard dat ik dit een probleem vind. We doen er, binnen onze bevoegdheden, alles aan. We doen wat we moeten doen. We hebben heel onze manier van aanpak gewijzigd. We doen veel. Wat het Nederlands op de Werkvloer betreft, zal ik, samen met de minister van Onderwijs, zeker nog de nodige stappen zetten. Er zijn elementen met betrekking tot de niet-jongeren. Ik zal dat niet herhalen, want ik heb dat al opgesomd. Ik vind dit nogal raar en ik weet niet of iedereen heeft gevolgd toen ik mijn antwoord heb gegeven.

Mijnheer Annouri, ik volg u helemaal. Ik wil zeker niemand met de vinger wijzen. Dat is nooit de bedoeling. U hebt het over Siga gehad. Ik vind het een probleem dat iemand 1300 keer heeft gesolliciteerd. Ik ben al blij dat ze altijd een antwoord heeft gekregen. Dat is al een uitzondering. Ik vind zeker dat er vooroordelen zijn. Ik wilde er eerst niet op ingaan omdat dit al zo dikwijls aan bod is gekomen, maar we hebben met betrekking tot vooroordelen een heel programma met good practices opgezet. Ik denk dat steeds meer mensen die vooroordelen wegnemen, zoals mevrouw Turan met haar boek. Hoe meer, hoe liever. We vragen het de vakbonden en de werkgeversorganisaties. Ik ben het helemaal met u eens. Ik hoop dat die dame ondertussen wel wordt geholpen en dat er in de toekomst steeds minder dergelijke gevallen zullen zijn.

Mevrouw Talpe, u hebt een vraag gesteld over de evaluatie van de doelgroepenkorting. Ik heb er geen idee van. Ik moet het eens navragen. Uw vraag over de 35 consultants en de 2 miljoen euro heb ik naar aanleiding van een vraag om uitleg helemaal beantwoord. Ik heb dat toen allemaal uit de doeken gedaan. De vluchtelingen worden op maat geholpen in functie van wat ze nodig hebben. De consultants die wilden blijven en die positief waren beoordeeld, worden ingezet in het framework van VDAB. We laten hen, uiteraard met hun eigen specialisaties, daar aan het werk gaan.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Er zijn heel wat zaken in gang gezet, en het is nog vroeg om al verregaande resultaten te verwachten. Federaal minister Peeters heeft op dit vlak een even grote en zelfs structurelere verantwoordelijkheid. De realiteit is natuurlijk dat de werkzaamheidsgraad van mensen met een migratieachtergrond hoger moet zijn. Dat wisten we vorig jaar ook al. We moeten voor het volgend rapport betere resultaten beogen. Indien we die betere resultaten niet halen, hebben onze inspanningen gefaald. Als een positief ingesteld commissielid ga ik uiteraard niet uit van die premisse.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): De wijze waarop de discussie hier door sommigen wordt gevoerd, stoort me een beetje. Er is een rapport. Iedereen is het er kamerbreed over eens dat we moeten werken aan de participatiegraad van mensen met een migratieachtergrond. We veroordelen kamerbreed het verhaal dat de heer Annouri heeft verteld. We weten dat dit nog bestaat. Het rapport baseert zich echter op zuiver Belgische cijfers en richt zich volgens mij onvoldoende op wat de Vlaamse overheid doet.

Ik wil Vlaanderen vergelijken met de rest van de wereld. Waar is er een regio die meer doet om de mensen mee te krijgen op de arbeidsmarkt en die meer inspanningen levert voor opleidingen, taal en integratie? Er is in heel de wereld geen andere regio die op dat vlak zo sterk is.

Er is nog nooit een Vlaamse minister geweest die zo hard en zo zwaar heeft geïnvesteerd in de sensibilisering van mensen om geen vooroordelen meer te hebben

ten aanzien van mensen met een migratieachtergrond en die bovendien voor de eerste keer praktijktests heeft ingevoerd met de zelfregulering in de sectoren waarvoor hij verantwoordelijk is. Dat is iets wat de personen die hiervoor vroeger verantwoordelijk waren, zoals voormalig minister De Coninck, nooit hebben gedaan.

Ik denk dat we vooral moeten voortwerken in plaats van nu moord en brand te schreeuwen over de maatregelen die goed genoeg zouden zijn om mensen met een migratieachtergrond te helpen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hervorming van de individuele beroepsopleiding (in een onderneming) (IBO) en de cursistenvergoedingen – 1410 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, ik heb vernomen dat de raad van bestuur van VDAB heeft ingestemd met een voorstel tot hervorming van het werkplekcleren en de cursistenvergoedingen. Dat voorstel omvat vijf onderdelen, namelijk de cursistenvergoedingen voor niet-werkende werkzoekenden, de doelstellingen en het toepassingsgebied van de vormen van werkplekcleren, de hervorming van de vergoedingen voor de individuele beroepsopleidingen (IBO's), de voorwaarden voor het breed inzetten van werkplekcleren en de budgettaire impact van de hervorming.

Over dit voorstel zou meer dan een jaar onderhandeld zijn in werkgroepen. Nu de raad van bestuur van VDAB ermee heeft ingestemd, moeten de bijhorende besluiten en procedures uiteraard worden uitgewerkt om het nieuwe afsprakenkader concreet vorm te geven.

Een van de meest in het oog springende hervormingen betreft IBO. Die hervorming is heel belangrijk omdat de minister in het kader van het actieplan tegen krapte op de arbeidsmarkt de ambitie heeft uitgesproken om het aantal IBO's te verdubbelen.

Opmerkelijk is de hervorming van de vergoedingen. Er wordt geopteerd voor een vereenvoudiging die afstapt van de vergoeding op maat van de werkzoekende, maar opteert voor een forfaitair aandeel. Meer bepaald wordt er gewerkt met vier forfaits, afhankelijk van de inkomenssituatie van de cursist, voor wie deelname aan IBO uiteraard kosteloos moet zijn. Die forfaits zijn samengesteld uit blokjes van 20 procent van het gemiddeld gewaarborgd maandinkomen aan 333 euro. Er wordt gestreefd naar een minimaal inkomen van 80 procent voor elke IBO-cursist.

Het nieuwe vergoedingsstelsel zou er wel toe leiden dat een aantal werkzoekenden er financieel op achteruitgaat tegenover het huidige systeem – weliswaar in beperkte mate, maar dat zult u straks kunnen verduidelijken.

Daartegenover zal het nieuwe systeem voordeliger uitvallen voor de langdurig werklozen in de laagste looncategorieën. Ook voor de facturatie van de werkgevers zou men opteren voor forfaitaire bedragen naargelang de loonschaal van de cursisten, gaande van 650 euro voor inkomens onder de 1700 euro tot 1400 euro voor inkomens boven de 2600 euro.

We vernemen dat bij het personeel van VDAB onduidelijkheid heerst over die nieuwe plannen. Dat zorgt dan voor een aantal speculaties over de toekomstige vergoedingen die werkzoekenden zullen krijgen als ze in een IBO-regeling stappen. Tijdig informeren kan de onnodige onrust vermijden.

Minister, wat is de stand van zaken van de uitvoering van de hervorming van het werkplekleren en de cursistenvergoedingen? Wanneer wordt dit van kracht?

Waarom wordt inzake cursistenvergoedingen voor IBO afgestapt van die vergoedingen op maat van werkzoekenden ten gunste van een forfaitair systeem, terwijl het algemene principe steeds uitging van maatwerk?

De nieuwe regeling zou voor een aantal cursisten betekenen dat ze er in beperkte mate op achteruitgaan. Waarop is dat gebaseerd en wat betekent dit concreet? Hoeveel cursisten zullen er wél financieel op vooruitgaan, en in welke mate?

Wat betekenen de nieuwe forfaitaire facturaties voor de werkgevers?

Hoe wordt de communicatie naar het VDAB-personeel gevoerd? Wanneer worden zij op de hoogte gesteld van die hervorming in het algemeen en de vergoedingen in het bijzonder?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Wat de timing betreft, hoop ik de definitieve goedkeuring net voor of net na het zomerreces te hebben. Stap één is reeds gezet: het voorstel van de besluitwijziging is ingediend bij de Inspectie Financiën op 2 maart.

Er is een verschil tussen het activeringsbeleid op maat van de werkzoekende en de IBO-premie, afgestemd op maat van het inkomen van de werkzoekende. Het activeringsbeleid op maat van de werkzoekende houdt in dat we hem een werkplek geven die past bij het traject op maat voor die werkzoekende. De IBO kan een onderdeel zijn van zo'n traject op maat. De IBO-premie is een incentive voor die werkzoekende in IBO en blijft een vergoeding op maat van het inkomen van de werkzoekende. Je moet een onderscheid maken tussen die twee zaken. Het werk blijft op maat.

Het voordeel van het werken met forfaits is dat het systeem veel eenvoudiger en transparanter wordt. De werkgever kan het zelf inschatten.

De groep van IBO-cursisten die er in beperkte mate op achteruitgaan, zijn de werkzoekenden met een hoog toekomstig loon. Ik zal daar straks een zeer belangrijke nuance bij maken. De berekening van de impact van de hervormingen is een simulatie gemaakt voor de IBO-populatie van 2016 in het bestaande of het nieuwe systeem. Uit die simulatie bleek dat 18,5 procent in het hervormd systeem een lagere IBO-premie zal ontvangen dan in het huidige systeem.

Maar – en dat vind ik de belangrijkste opmerking en dus begin ik er ook mee – niemand gaat erop achteruit. Want het was de heer X die in het oud systeem zat. En nu is het de heer of mevrouw Y die in het nieuwe systeem zit. En die heeft nooit het oude systeem gekend. Dus niemand gaat erop achteruit. Het is gewoon een ander systeem. We mogen dus niet spreken van vooruit of achteruit, noch voor het ene, noch voor het andere. Het individu zelf gaat er niet op vooruit of achteruit. Het is gewoon een ander systeem. Maar mocht de heer X in het nieuw systeem komen en hij heeft het oud systeem al eens meegemaakt – wat bijna niet kan – dan kun je daarin een verschil hebben. Dat is eigenlijk de filosofie.

Na de hervorming zullen alle IBO-cursisten een verplaatsingsvergoeding ontvangen – nu is dat slechts een derde van de cursisten. En na de hervorming

zullen de kosten voor kinderopvang worden terugbetaald, wat vandaag niet het geval is. Op die manier zijn er nog een aantal aspecten die het zoeken naar werk en de stap naar werk vereenvoudigen.

Bij ongeveer 14 procent van het totaal aantal IBO-cursisten zal het positief verschil het grootst zijn. Dat zijn de langdurig werkzoekenden die opgeleid worden in een beroep in de laagste looncategorieën. In deze categorieën zien we stijgingen tot 333 euro bruto per maand. Daarbovenop komen vergoedingen zoals die voor kinderopvang en voor vervoer. De kostprijs voor de werkgever blijft, net als in het verleden, gelinkt aan het toekomstige loon. Werken met loonschalen zorgt voor meer transparantie. Zoals ik al zei, zal de werkgever het zelf kunnen inschatten.

Kort na de goedkeuring door de raad van bestuur is het directieteam van VDAB geïnformeerd over de impact van de hervorming. Via het intranet van VDAB worden alle medewerkers op de hoogte gehouden van de hervorming en de timing.

Het communicatieplan richt zich op het eigen personeel, de partners en de stakeholders. Het archief met de nota's voorgelegd aan de raad van bestuur is raadpleegbaar door elke werknemer van VDAB.

Het is altijd wat moeilijk wanneer een systeem wijzigt. Het is nog niet in werking. Dat zal misschien pas in september gebeuren. Als we nu al beginnen met alles tot in detail te informeren, kan dat het moeilijker maken in plaats van gemakkelijker. Laat VDAB de communicatie doen. Ik ga ervan uit dat alle werknemers tijdig van alles op de hoogte zullen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor de verduidelijking. U weet dat wij steeds vereenvoudiging aanmoedigen. Maar als dat impact heeft op de mensen zelf, op hun vergoedingen, dan moeten we voorzichtig zijn.

U hebt als antwoord op mijn vraag inderdaad gezegd dat men er niet op achteruit zou gaan. Dat was een creatief antwoord. Want als de heer Y zich vandaag in dezelfde positie als de heer X bevindt, dan is er wel een verschil. Het hangt ervan af van welke kant je het bekijkt.

We hadden opgevangen dat er wat onzekerheid en ongerustheid was over de communicatie naar de consument. U zegt dat de zaken beschikbaar zijn via intranet. Misschien is dat niet voldoende en zijn er toch nog altijd klachten. Het is natuurlijk ook heel technisch. Een en ander is nog niet van kracht. Maar ik denk dat u daar het best toch even aan de teugels trekt en dat wat intensifieert, zodat er geen speculatie of doemdenken is. Want dat brengt meer kwaad dan goed en het laat achteraf een wrang gevoel na. We kunnen daar dus beter op anticiperen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vertraagde economische groei in Vlaanderen – 1311 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, de Nationale Bank heeft in haar regionale rekeningen voor 2016, dus niet vorig jaar, een aantal ramingen gemaakt van de groei in de verschillende regio's van ons land.

We weten dat de groei in België jammer genoeg een beetje achterophinkt bij de rest van Europa. Deze regering doet haar best om dat gat toe te rijden, en ik denk dat dat op termijn ook wel zal lukken.

Maar ik dacht dat we achterophinkten door Wallonië en Brussel. Ik was dus wat verbaasd toen ik die cijfers las. Ik geef ze even. In 2016 zou Wallonië 1,7 procent gegroeid zijn, Vlaanderen 1,2 procent en Brussel 0,9 procent. Daarenboven is, in vergelijking met 2015, Wallonië gegroeid met 0,6 procent, gaat Vlaanderen achteruit met 0,8 procent, en voor Brussel is er ongeveer een status quo met 0,1 procent. Dat neemt niet weg dat Brussel de zwakste groeier blijft.

Kunt u wat toelichting geven over deze, in mijn ogen verrassende, cijfers? Ik had ze niet verwacht. Ik luister naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Rompuy, ik zou uitermate kort kunnen zijn en zeggen: 'Ja, ik kan dat.' Maar ik zal het ook doen.

De voorbije tien jaar, van 2007 tot 2016, lag het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor Vlaanderen op 1,51 procent, voor Wallonië op 0,98 procent – dus net onder de 1 procent – en voor Brussel op 0,39 procent. In die periode presteerde Vlaanderen in zeven van de tien jaar beter dan Wallonië en in negen van de tien jaar beter dan Brussel.

Zoals u correct aangeeft, tekende Wallonië voor 2016 betere groeiprestaties aan dan Vlaanderen. Als je wat dieper ingaat op de cijfers, blijkt dat dat vooral te danken is aan de groei binnen de industrie en de sector vervoer en opslag. Daarnaast – en dat is toch wel belangrijk – is de bijdrage aan de groei van de overheidssector in Wallonië een stuk groter. De bijdrage tot de groei van de overheidssector is in Vlaanderen 0,33 procent; in Wallonië is dat 0,52 procent.

Wanneer we dan kijken naar de vertaling van deze groei in extra arbeidsplaatsen – toch ook een belangrijk aspect –, dan presteert Vlaanderen op zijn beurt weer beter dan Wallonië. Want wij kennen daar een groei van 1,4 procent in 2016, ten opzichte van 1,2 procent in Wallonië.

Tot slot wil ik er nog één kanttekening bij maken. Als we de inflatie, die in Vlaanderen hoger ligt dan in Wallonië, wegcijferen, dan stellen we vast dat de bbp-groei tegen basisprijzen in Vlaanderen en Wallonië bijna identiek is.

Algemeen genomen, groeit de Vlaamse economie dus sterker dan de Waalse, als we het bekijken op reële groei en op langere termijn. We hebben in Vlaanderen een aantal initiatieven genomen, zoals de clusterwerking, extra middelen voor innovatie en de extra focus die wordt gelegd op opleiding en onderwijs. Daardoor zullen we de Vlaamse economie ook in de toekomst verder zien groeien. Het bredere plaatje zit goed. We mogen nooit op onze lauweren rusten, maar we zijn sterk bezig met het gevoerde beleid. Als we die richting blijven uitgaan, bijvoorbeeld door meer geld aan innovatie te geven, dan zullen we onze groei zien stijgen in de toekomst.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, ik dank u voor het uitvlooien van de cijfers. In alle eerlijkheid: we kennen de cijfers uit het verleden. Ik denk dat we er fier op mogen zijn dat we als Vlaanderen al dertig of veertig jaar een duidelijk hogere groei aantekenen dan in Wallonië en Brussel, waardoor we als Vlaming ook een derde à een vierde welvarender zijn binnen hetzelfde land, maar in een andere regio. Dat wil veel zeggen.

Maar het gaat wel over 2016. En daarom zijn die cijfers des te verrassender. Ik heb goed geluisterd en ik heb de cijfers opgeschreven. Oké, laten we abstractie maken van de groei in de overheid. Maar zelfs als je geen rekening houdt met de overheid en de inflatie, dan nog is het verbazend dat we minstens niet sneller groeien dan Wallonië. Dat is een echte trendbreuk. Zeker in het kader van het feit dat we als land economisch een beetje achterophinken op het Europese gemiddelde, vind ik dit toch een thema dat we ernstig moeten nemen en waarmee we rekening moeten houden. Ik heb er al vaak voor gepleit: al is de legislatuur bijna ten einde, toch denk ik dat we eens moeten zien of we een soort van Flanders Technology, zoals we dat lang geleden hebben gehad, kunnen lanceren. Want volgens mij valt het niet uit te sluiten dat dit niet helemaal toeval is.

Ik geef een voorbeeld. De economie trekt aan, wereldwijd. Zeker in een exportgericht land als het onze, voelen we daar normaal als eerste de positieve gevolgen van. We zouden dus eigenlijk terug moeten uitlopen, omdat we in export veel sterker zijn dan Franstalig België. 85 procent van de export is Vlaams. En toch gebeurt dat niet. Ik vraag me af of het niet zo is dat we gestegen vraag naar goederen en diensten moeilijk omzetten in extra welvaart. Ik geef twee voorbeelden. Een, de openstaande vacatures. Er is groei, maar we kunnen die niet omzetten in ingevulde jobs of toch onvoldoende. U hebt zelfs een versnellingspact gelanceerd omdat het effectief een probleem is. Misschien moet dat versnellingspact toch nog een tandje bij steken. Twee, als de groei aantrekt, worden er meer producten aangeleverd. Dat betekent meer transport en ook meer files. Ook dat probleem hebben we nog niet uit de wereld kunnen helpen. Dat is gisteren nog besproken in de plenaire vergadering. Ook op dat punt is het voor ons moeilijk om aantrekkende groei om te zetten in extra verkoop en welvaart.

Drie, de haven van Antwerpen groeit toch veel minder snel dan de Rotterdamse haven, en dat in cijfers die nooit gezien zijn in een lange periode. Er is het dossier van het Saeftinghedok. Ook daar: economie trekt aan en we hebben het moeilijk om die volledig om te zetten in extra welvaart.

Ik weet niet of dat de redenen zijn. Ik vermoed dat we het nooit zullen weten. Maar ik denk dat we die cijfers toch ernstig moeten nemen en dat we, zoals u zelf zegt, niet zelfgenoegzaam mogen zijn. Ik denk dat we in Vlaanderen echt nood hebben aan een uitgetekend economisch plan om de relance te versterken, omdat er toch een aantal knipperlichten aan staan. Zoals ik zei, had ik dit zelf niet verwacht. Ik had verwacht dat de groei in ons land achterbleef door Brussel en Franstalig België, met de klassieke problemen die we kennen. Maar ik stel in die cijfers vast dat ik die conclusie niet zomaar mag trekken. Daarom doe ik deze oproep en richt ik deze vraag aan u: misschien kunnen we die laatste jaren van de legislatuur proberen een nieuw economisch plan vorm te geven en in gang te krijgen. Ik werk daar graag aan mee.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Mijnheer Van Rompuy, u haalt hier een zeer terecht punt aan. We hebben een gelijkaardige discussie gevoerd in de commissie Buitenlands Beleid met minister-president Peeters, over de internationale investeringen die aan het zakken zijn.

Minister, u zegt dat het bredere plaatje goed zit en dat we in de toekomst zullen blijven groeien. Ik weet niet of dat zo evident zal zijn. Want, naar aanleiding van de dalende investeringen in Vlaanderen – want ook het advieskantoor Ernst & Young heeft bevestigd dat de buitenlandse investeringen overal aantrekken, maar dat ze in België achteruitgaan – zijn we dat wat dieper gaan bekijken. En wat stellen we vast? Inderdaad, die stijgende trend in Vlaanderen van het aantrekken van internationale investeringen van 2012 tot 2016, is nadien

onderbroken. Een economische groei realiseer je met verschillende aspecten. Maar ook het aantrekken van internationale investeringen is heel belangrijk. Amerikaanse investeringen blijven een van de grootste. Vorige keer hebben we in de plenaire vergadering discussie gevoerd over de vraag of de oprispingen van Trump al dan niet feitelijk zullen worden.

Ik volg de heer Van Rompuy. Ik denk echt dat we niet mogen zeggen: 'O, die andere gewesten moeten van ver terugkomen. Bij ons is de economische crisis nog redelijk goed meegevallen.' Ik denk dat dat niet klopt. Ik ben er voorstander van om dit eens ernstig globaal te bekijken en te bekijken hoe we die internationale investeringen opnieuw kunnen aantrekken, hoe we kunnen nadenken over het effect van een eventuele 'handelsoorlog' met Amerika.

Gelet op die dreiging en gelet op die cijfers lijkt het me echt hoog tijd om een algemeen economisch plan te maken, zodat Vlaanderen niet achterop blijft hinken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Beste collega's, een aantal van de redeneringen die hier worden gemaakt, vind ik toch wel heel bizar. Ten eerste wordt er in de cijfers van de heer Van Rompuy enkel gesproken over economische groei. Maar de totale werkgelegenheid is in Vlaanderen meer gestegen dan in Wallonië. En ook de particuliere consumptie is in Vlaanderen meer gestegen dan in Wallonië. Als je kijkt naar economische groei, dan moet je altijd kijken naar de combinatie van de drie parameters. Dat staat ook duidelijk in het rapport. In 2015 deed Vlaanderen het gewoonweg veel beter dan Wallonië, zelfs dubbel zoveel. Met andere woorden, soms is het voor een regio gemakkelijker om wat meer aan te sluiten met een internationale trend, als die eerst wat dieper is weggezakt.

Wat mij vooral stoort, is dat men geen onderscheid wil maken tussen het type van economie. Zoals de minister zei, is er in Wallonië vooral sprake van een groei in de overheidssector. En dat is inderdaad wat die wij juist niet willen. Want een overheidssector kan maar groeien als ook de private sector gegroeid is. Je kunt het geld maar uitgeven als het geld is binnengekomen. En het geld dat binnenkomt, komt van de private bedrijven.

We vragen ons af wat we moeten doen om bij te benen, en of we daardoor niet in een soort van ratrace terecht komen. Dat wil ik ook niet. Vlaanderen heeft er geen enkel belang bij dat het omgeven wordt door armere regio's. Het wil omgeven worden door rijkere regio's. Ik wens Wallonië toe wat wij ook in Vlaanderen kunnen: hoe rijker je bent, hoe meer je kunt verkopen. Zo simpel is het. Maar dat we twee verschillende economieën hebben, blijkt wel duidelijk.

We moeten ons niet vastpinnen op cijfers van 2016. Als ik de cijfers van 2015 bovenhaal, hebben we opnieuw een ander verhaal. En als we nog een paar maanden wachten, hebben we de cijfers van 2017.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik begrijp wat de heer Van Rompuy, mevrouw Turan en de heer Gryffroy zeggen. Ik ben zeker niet iemand die op zijn lauweren gaat rusten en die niet zal ingaan op het aantrekken van buitenlandse investeringen. Dat is al gebeurd in de commissie met de bevoegde minister. Ik spreek meer dan genoeg met die bevoegde minister, ik neem ook een aantal van zijn missies over. Ik ga niet in zijn plaats antwoorden.

We hebben heel duidelijk een economisch plan. Het zet in op het innoveren van onze economie, en het wil onze bestaande industrie omturnen naar een industrie 4.0. Het zet in op open innovatie en op het digitaliseren van onze economie. We

zijn in Europa een van de topregio's volgens het European Innovation Scoreboard. We hebben dus een duidelijke visie op wat onze economie in de toekomst moet zijn. Wij vertalen die visie in de nieuwe convenanten die we met de strategische onderzoekscentra (SOC's) sluiten, in de speerpuntclusters die gestart zijn. Met die open innovatie en met dat samenwerken hebben we een model met de SOC's dat totaal verschilt van dat van buurlanden en van andere Europese landen. We zetten daar heel sterk en heel duidelijk op in. We hebben nog een aantal nadelen, bijvoorbeeld de lonen, niettegenstaande de zeer positieve initiatieven van de Federale Regering, die ook hun effect hebben. We kunnen een aantal elementen naar voren brengen die maken dat investeren in Vlaanderen interessant is, maar waarmee we ook onze eigen Vlaamse bedrijven versterken.

Mijnheer Van Rompuy, Voka heeft in haar nieuwjaarsreceptie een aantal elementen naar voren gebracht over de openstaande vacatures. Ik ben ondertussen al op al die elementen ingegaan. U had het zelf over een versnellingsplan en een plan tegen krapte. We willen de economische migratie vanuit derde landen vereenvoudigen, na eerst bijvoorbeeld in Wallonië een samenwerking te versterken en na vervolgens binnen Europa en ook daarbuiten te kijken voor knelpuntvacatures die niet ingevuld geraken. Met betrekking tot die openstaande vacatures zetten we, binnen onze bevoegdheden, de nodige stappen, van mensen die ver van de arbeidsmarkt staan tot en met het aantrekken van toptalenten naar Vlaanderen. Dat moet nog worden uitgewerkt.

Het versnellingsplan is bezig. Dat pact tegen krapte zijn we aan het uitwerken. We zullen u voorstellen om de wetgeving over economische migratie te wijzigen, waar het nodig is per decreet en waar het kan met een besluit. We beseffen wat u naar voren brengt. Ik zeg u wat we aan het doen zijn, maar het is nog niet allemaal gerealiseerd. We beseffen dus heel goed dat we een tandje bij moesten steken. We zijn dat ook aan het doen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Er is natuurlijk de wet van de remmende voor-sprong: als je het goed doet, is het moeilijk om aan dat tempo te blijven groeien.

Mijnheer Gryffroy, dat is natuurlijk waar, maar als je naar deze cijfers kijkt, vervalt het argument omdat we een lagere groei hebben dan Wallonië en omdat we meer achteruit gaan. We moeten dus toch die knipperlichten serieus opnemen. Ik doe een positieve en constructieve oproep. We mogen onze kop niet in het zand steken en doen alsof er geen knipperlichten zijn. Dat zou de verkeerde reactie zijn. Zo hebben we het in Vlaanderen in het verleden nooit aangepakt, en zo zullen we het in de toekomst ook niet aanpakken.

Ik wil op twee oorzaken wijzen die volgens mij verklaren waarom er vertraging op zit. We mogen ten eerste de impact van de brexit niet onderschatten. Ook al is die nog niet uitgevoerd, de wisselkoers met het pond heeft zeker een rol gespeeld. En we exporteren toch veel naar Groot-Brittannië. Vlaanderen betaalt nu al een prijs voor het populisme elders in Europa. En dan hebben we het nog niet gehad over Trump.

Een aantal op Vlaams en federaal niveau in 2016 doorgevoerde hervormingen zijn nog niet op toerental gekomen. De effecten daarvan zijn in de cijfers van 2016 nog niet te zien. Ik denk aan de taxshift, de verlaging van de vennootschapsbelasting en dergelijke meer. Ik hoop dat het vanaf volgend jaar opnieuw beter zal zijn.

Ik doe al vier jaar mijn oproep en ik zal het nog eens doen: 'plus est en nous'. We zouden toch een forser economisch plan op tafel kunnen leggen. Minister, dat is voor u geen verrassing. Ik heb daarnet aan uw mimiek gezien dat u wist dat ik

daarmee af ging komen. Maar toch doe ik nog eens die oproep. Ik vind dat we deze knipperlichten serieus moeten opnemen. Ik steun uw beleid, ik sta er helemaal achter, maar ik denk dat we nog een tandje bij kunnen steken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hinderpremie – 1312 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik heb een vraag over de werken die zich in Antwerpen voltrekken, maar die zich bij uitbreiding overal in Vlaanderen voltrekken. De werken die daar hebben plaatsgevonden, hebben heel wat vertraging opgelopen. Dat is een vaststelling. Een tweede vaststelling is dat we in Vlaanderen een nieuwe hinderpremie hebben. Mede dankzij uw toedoen, waarvoor dank, is dat een goed en nieuw systeem.

Nu blijkt dat, bij wijze van voorbeeld, de werken in Antwerpen een jaar of bijna een jaar vertraging zouden oplopen. Het is zeer fijn dat de handelaars die tot dusver last hebben ondervonden van die werken, een beroep hebben kunnen doen op de Vlaamse hinderpremie, maar als die werken nog bijzonder veel langer duren, hebben ze daar opnieuw veel last van, en dan lijkt die hinderpremie niet een maat voor niets, maar dan toch een halve maat voor iets te zijn geweest.

Uiteraard hebben verschillende mensen zich al vragen gesteld. Ik heb zelf ook al vele vragen gesteld. Koen Kennis, de schepen voor van alles en nog wat en bijna alles in Antwerpen, heeft bevestigd dat er sprake zou zijn van een mogelijke aanpassing van de minderhinderpremie indien werken langer zouden duren. Ik heb hierover ook minister Weyts van Openbare Werken ondervraagd, naar aanleiding van de voortgangsrapportagerapportage met betrekking tot Oosterweel en aangelanden. Hij gaf te kennen dat u wel openstond om deze hinderpremie eventueel te bekijken en mogelijk uit te breiden in functie van de verlenging door langere werken.

Zou u ons kunnen vertellen welke mogelijke aanpassingen aan de hinderpremie en inkomenscompensatieregelingen u plant?

Momenteel is een voorwaarde van de hinderpremie dat hij één keer per jaar en één keer per hinderperiode kan worden aangevraagd. Ziet u mogelijkheden dat bij grote vertraging van werken die gepland zijn in één fase, het mogelijk wordt een nieuwe fase op te starten, na de geplande datum, omwille van de verlenging, zodat ondernemers opnieuw in aanmerking komen voor een hinderpremie, ten belope van dit uitstel of deze vertraging?

Wie is in dergelijke gevallen, indien u daar open voor zou staan, verantwoordelijk om een dergelijke nieuwe fase administratief en juridisch af te bakenen?

Wat is naar uw inschatting een valabel moment voor een nieuwe fase? Zou dit bijvoorbeeld het moment zijn wanneer de werken volgens de initiële planning zouden worden afgerond?

Indien de huidige regelgeving niet in de ruimte voor een aanpassing aan de hinderperiode of de fase voorziet, zou u dan bereid zijn om de aangegeven piste bij de mogelijke aanpassingen op te nemen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Schiltz, uit het overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de ondernemersorganisaties en mijn agentschap hebben wij een vijftal verbeteringen gedistilleerd, en die worden nu geïmplementeerd.

Een eerste verbetering gaat over het versturen van een e-mail naar steden en gemeenten, zowel ten aanzien van de ambtenaar Economie als aan de beheerder van het Geografisch Informatiesysteem (GIS)/Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD), dat er zodra een werkopdracht als relevant wordt beschouwd, ondernemingen zullen worden aangeschreven met de boodschap dat ze recht hebben op een hinderpremie. Op die manier weten de bevoegde ambtenaren dat er brieven worden verstuurd vanuit mijn agentschap naar de lokale handelaars. Dan kunnen zij hun communicatie daarop afstemmen. Dat was tijdens een vorige discussie een uitdrukkelijke vraag van de heer Van den Heuvel.

Een tweede verbetering is dat er voortaan per individuele brief een concrete datum zal worden vermeld tot wanneer de onderneming de uitbetaling van de hinderpremie zal kunnen aanvragen. Ook deze verbetering komt tegemoet aan opmerkingen die hier werden gemaakt. Dit moet de gemeentebesturen verder ontlasten van vragen over deze termijn.

Een derde verbetering is het inkorten van de termijn waarbinnen het Agentschap Innoveren en Ondernemen de werkopdrachten die in aanmerking komen uit GIPOD zal binnentrekken. Het terugbrengen van de termijn van 120 dagen naar 60 dagen zorgt ervoor dat steden en gemeenten die zelf beheerder zijn, de gegevens van de werkopdracht langer zullen kunnen aanpassen aan een concretere en juistere planning. Als de werken later beginnen, heb je met die 60 dagen meer kans dat je de juiste begindatum in het systeem kunt invoeren. We zullen hen pas 60 dagen van tevoren aanschrijven.

Een vierde verbetering is dat de sluitingspremie per onderneming maximaal voor de duur van de hinderperiode wordt toegekend. Je had de premie om je voor te bereiden op de werken, maar als je toch moest sluiten, kon je na een tijd een sluitingspremie krijgen. Dat was beperkt tot maximaal 365 sluitingsdagen. Ik vind zelf ook dat het goed is dat we dit nu zullen aanpassen tot maximaal de duur van de hinderperiode. Met deze aanpassing zullen ondernemingen tijdens de volledige periode van ernstige hinder door openbare werken de sluitingspremie kunnen krijgen. In de praktijk zijn werken met een duurtijd van meer dan een jaar geen uitzondering. Op deze manier is de steun in de vorm van de sluitingspremie voor werken gestart vanaf 1 juli 2017 gealigneerd op de inkomenscompensatievergoeding voor werken gestart voor 1 juli 2017. De inkomenscompensatievergoeding kan immers ook voor een sluitingsduur van meer dan een jaar aan een zelfstandige worden toegekend.

Een vijfde verbetering is dat na 31 december 2017 nog aanvragen kunnen worden ingediend voor de rentetoelage of de inkomensvergoeding voor werken die gestart zijn voor 1 juli 2017. Voor werken gestart voor 1 juli 2017 was gezegd dat je die inkomenscompensatie of die rentetoelage niet meer kon krijgen. Maar stelt u zich voor dat er iemand op 30 juni was begonnen met de werken en dat het bedrijf in kwestie pas na 1 januari behoefte zou hebben om iets aan te vragen, dan zou de nieuwe wetgeving niet geldig zijn en de oude wetgeving zou het niet meer zijn. Dat hebben we dus aangepast.

Het klopt dat de hinderpremie maar één keer per jaar en één keer per hinderperiode kan worden aangevraagd. Dat betekent dat voor werken die enkele maanden duren en voor grote werken in verschillende fases die meer dan een jaar duren, exact hetzelfde steunbedrag mogelijk en voorzien is. Dat is ook niet

onlogisch omdat de hinderpremie moet worden beschouwd als een budget om zich voor te bereiden op de aankomende hinder. Jullie hebben dat ook naar voren gebracht. Er werd bewust voor gekozen om de steunhoogte niet te laten afhangen van de duur van de werken of van het aantal fases. Als de verschillende fases van dezelfde werken gespreid zijn over meerdere jaren en op elkaar aansluiten, is maar één selectie voor de hinderpremie mogelijk. Als een onderneming op enkele jaren tijd twee keer wordt getroffen door werken die los staan van elkaar, kan zij na verloop van een jaar na de eerste selectie wel opnieuw geselecteerd worden. Dit kan nodig zijn indien na het afsluiten van de werken bijvoorbeeld een riool springt, en er nieuwe werken nodig zijn.

De beheerder van de werken – stad, gemeente, nutsmaatschappij, Agentschap Wegen en Verkeer – is autonoom verantwoordelijk voor de registratie van de gegevens over de werken in GIPOD. De beheerder beslist dus zelf om de werken in één lange werkopdracht in te voeren of in meerdere werkopdrachten. Als de oorspronkelijk ingevoerde planning uitloopt, kan diezelfde beheerder de geplande einddatum van de bestaande werkopdracht in GIPOD eenvoudig wijzigen. Wij moeten dat dus niet doen, de beheerder zelf van de werken moet dat invoegen.

Als de werken laten starten dan oorspronkelijk voorzien, zal de aanvraag, door het terugbrengen van 120 naar 60 dagen, dichterbij komen bij de werkelijke start van de werken.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dank u voor het overzicht. Dit zijn allemaal goede zaken, daar ben ik zeer blij om. Ook het oprekken van die datum naar december 2017 is een goede zaak. Maar we weten natuurlijk exact waar het over gaat. Daarover gaat vooral uw laatste antwoord. Alleen bij nieuwe werken kan een nieuwe aanvraag worden gegenereerd. Een nieuw werk is een werk dat door de lokale gemeente of opdrachtgever in GIPOD zo wordt aangemeld. Maar als je verwacht dat de werken een jaar zullen duren, en je aan de handelaars een hinderpremie geeft om zich aan te passen, en zij daarop een aangepast crisisbusinessmodel berekenen, maar plots duurt dat werk niet één maar twee jaar omdat er van alles is gebeurd, of omdat er allerlei aanpassingen moeten gebeuren, dan is dat natuurlijk een heel andere realiteit. Als je op voorhand weet dat het twee of drie jaar gaat duren, stel je je daar anders op in dan wanneer er zo'n grote vertraging zou optreden.

Ik heb gemerkt dat verschillende lokale overheden wel met u willen samenwerken om te bekijken hoe ze dat zo flexibel en nuttig mogelijk kunnen doen, maar als er een ernstige vertraging is, kan een lokale overheid dat dan als een nieuw werk aanmelden? Zijn daar criteria voor? Moet er een andere aannemer zijn? Moet er een andere locatie zijn? Heeft dit met techniciteit te maken? Als die werken vertraging oplopen doordat er een riool is gesprongen of een grondverschuiving is geweest, is dat dan een nieuw werk? Dat is een natuurlijk een heel ruime interpretatie. Dat is heel onduidelijk.

In die zin is het van kapitaal belang dat we dat uitklaren. Eerlijk gezegd denk ik wel dat we daar toch eens moeten over nadenken. Er zijn genoeg grote werven in Vlaanderen bezig of op komst. Ik denk dat het de geest van dit decreet of van deze regeling is om zo veel mogelijk onze lokale middenstand te wapenen tegen onvoorziene omstandigheden, zonder dat iedereen geld naar zijn kop moet gesmeten krijgen. Het gaat over het verwachtingspatroon en over het je kunnen aanpassen aan wat je verwacht.

Uiteraard zijn er vandaag in alle aannemerscontracten boeteclausules voorzien. Ik neem aan dat die middelen dan ook kunnen worden gebruikt om onder

anderen handelaars verder te vergoeden. Ik had graag uw bijkomende opmerkingen daarover gehoord.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Het is goed dat het automatisch systeem wordt verbeterd. Dat komt iedereen ten goede. Mijnheer Schiltz, ik volg u hierin. Het is uiteraard de bedoeling om de lokale handelaars zo veel mogelijk tools te geven om de hinder in te schatten en zo te communiceren. Een aantal wijzigingen die de kleine lokale handelaar ten goede kunnen komen, met een duidelijke datum voor de aanvraag: dat vind ik duidelijk. Maar ik heb een vraag voor diegenen die het hebben gemist. Hoe je het ook draait of keert: het is nieuw. Diegenen die de termijn van de eerste lading hebben gerateerd, kunnen die op de een of andere manier nog een rechtzetting verkrijgen? Dat is voor zo'n kleine handelaar toch een groot bedrag.

Dat heb ik nog een vraag over de vertragingen en de eventuele korteduurvertraging. Mijnheer Schiltz, ik volg u, maar als je ineens naar een verdubbeling van de verwachte termijn gaat, heb je natuurlijk een ander communicatiemiddel nodig. Als je weet dat je die werken twee jaar zult hebben, dan wil je misschien zelfs sluiten of een andere locatie zoeken. Dat is een heel groot verschil – los van het feit dat je in een dergelijke situatie de oorzaak ook moet achterhalen, want dat vind ik ook belangrijk. Maar één partner mag er geen slachtoffer van worden: de lokale handelaar.

Ik vind die vraag dus niet onterecht, om te onderzoeken waarom het is vertraagd en bij wie de verantwoordelijkheid ervoor kan liggen, welke schadebedingen of clausules er in werking kunnen worden gezet om tot die vergoeding over te gaan.

Er zijn nu veel grote werken bezig. Dat is goed, want we moeten onze infrastructuur verbeteren. Maar we moeten ook bekijken hoe we daarmee omgaan en hoe de lokale handelaar daar geen slachtoffer van wordt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank aan de heer Schiltz om de thematiek op de agenda te zetten, dank aan de minister voor de vijf grote verbeteringen. Ik zal ze niet allemaal herhalen maar eentje is niet onbelangrijk, en dat is het expliciteren van de datum.

Ik heb ook brieven ontvangen van handelaars die hun termijn gemist hebben. Ik was toch ook wel wat verbaasd over de ambtelijke formulering van het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO). Die kan toch voor wat verwarring zorgen. Ik lees de brief van het VLAIO even voor. "U kan de uitbetaling van uw hinderpremie aanvragen op www.hinder.be tot en met 17 januari 2018" – en nu komt het – "of tot en met het einde van de hinderperiode (zie verder) wanneer dit vroeger valt dan de hiervoor vermelde datum."

Het is heel goed, hoe rapper die 'vorte' – dat is West-Vlaams – passage eruit is, hoe beter, en dat er een exacte datum komt. Wat moet er gebeuren met de handelaars die door die formulering een misinterpretatie hebben gedaan? *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Ronse, dat is juist een van de aanpassingen die we hebben gedaan.

Mijnheer Schiltz, mevrouw Turan, even terug naar de essentie van wat we hier doen voor de economie. Bij werken wou het parlement de handelaar een premie aanbieden om maatregelen te nemen om open te blijven. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Sluiten kan ook. Wie sluit, krijgt een sluitpremie.

Voor wie open wil blijven, is er nooit gezegd dat we de premie om open te blijven zouden verhogen als de werken langer duren. Dat is nooit zo gepland. Nooit! Of de werken nu een jaar gingen duren, of zes maand, of vier maand, we hebben een premie van 2000 euro vastgelegd. Dat was ook jullie filosofie.

We zitten hier vast. Als het bedoeld is als een compensatie voor inkomensverlies, dan is het onzin. Als het langer duurt, moeten ze opnieuw een actie doen. Ja, zegt u, mevrouw Turan. Oké. In gemeente 1 hebben ze twee maanden werk en daar krijgen ze 2000 euro om acties te ondernemen. Maar die twee maanden werk worden verdubbeld naar vier maanden. In Antwerpen duren ze een jaar en krijgen ze ook 2000 euro. Dat is toch niet eerlijk! In gemeente 1 hebben ze al 4000 euro gekregen en in Antwerpen slechts 2000 euro. De keuze was: 2000 euro om acties op te zetten, los van de duur van de werken. Compensaties voor de duur van de werken kunnen plaatselijk worden afgesproken, kunnen worden afgesproken met aannemers, zeker als ze worden verlengd, maar die kunnen niet met ons worden afgesproken. Als ze sluiten, kunnen ze een sluitpremie krijgen die mogelijk is voor de hele duur van de werken, waar het oorspronkelijk 365 dagen was. Ik denk dat dat conform jullie voorstel is.

Als men sluit, krijgt men van Economie een sluitpremie. Dat is alles bij elkaar bekeken misschien niet zo'n vette, maar het is dan toch dat. Wie wil openblijven, krijgt een premie los van de duurtijd van de werken, en dus ook niet bij verlenging.

Stel: men heeft een actie opgezet, de straat is vernieuwd, het waren kinderkopjes en nu is het asfalt. De werken zijn af. Anderhalf jaar later komt er een wegverzakking. Dat is een nieuwe situatie, dat zijn geen werken die doorlopen. Dan kan er een nieuwe actie volgen.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is balanceren tussen wat de handelaar als rechtvaardig ervaart enerzijds en wat objectief hetzelfde is voor iedereen. In uw voorbeeld gaat het over het verschil tussen twee maanden en een jaar. Inderdaad, twee maanden zal een handelaar wel overleven, als het aangekondigd is. Het zal wel even moeilijk zijn, maar kom gerust nog verder af. Dat lukt wel.

Maar als er, zoals nu het geval is, een enorm diepe kloof wordt gegraven midden in de stad, als de levensader van een stad wordt geopereerd, en men kondigt dat op voorhand aan, anticiperend, zet men een soort actie of een businessplan op om die werken te overleven. Als het dan een jaar langer duurt, dan wordt dat een heel andere situatie. Dat is een nieuwe situatie. Dat had men niet verwacht. U kunt er zelf niets aan doen, het is meestal ook niet door de overheid georganiseerd. Ik zoek naar een oplossing voor een dergelijke situatie. Het is jammer dat we daar vandaag niet uit geraken. Ik zal de vraag terugkaatsen naar de lokale overheden om te zien wat zij kunnen doen, om er op een andere manier een mouw aan te passen.

We zullen dat moeten bekijken, maar ik vind dat bij ernstige vertragingen door de fout van een aannemer het geld van de boeteclausules moet kunnen worden gebruikt om de opgelopen schade te remediëren. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Als we de vraag lokaal gaan stellen, wordt er opnieuw doorverwezen naar Vlaanderen, en hier dan weer naar lokaal. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Minister, ik heb alle sympathie, ik probeer het gewoon in kaart te brengen. Ik zal bij de verschillende ministers peilen naar de mogelijkheden zodat we een oplossing kunnen bieden. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het project 'Blockchain on the Move' – 1400 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Op 19 februari dit jaar werden nieuwe projecten uit de tweede oproep van het Programma Innovatieve Projecten bekendgemaakt. Met dit programma wil de overheid de 30 tot 40 miljard euro aan overheidsaankopen strategischer gebruiken ten gunste van innovatie, een beslissing die ik van harte toejuich. Met het programma beoogt u via innovatieve overheidsopdrachten extra mogelijkheden te creëren om de werking van de Vlaamse publieke sector te vernieuwen en innovatieve antwoorden te bieden op maatschappelijke uitdagingen. Dat is eigenlijk een heel fancy omschrijving van tal van efficiëntieverbeteringen, klantgerichtheid, soepelheid enzovoort.

Het programma betreft nu in totaal dertig projecten, waarvan achttien via de tweede oproep. Een van deze projecten is Blockchain on the Move. Dit project wil een eerste aanzet doen in Vlaanderen voor een 'self-sovereign identity' (SSI) ofwel een 'zelfbeheerde' identiteit. U moet maar denken aan een administratieve kluis waarin u vertrouwelijke informatie over uzelf kunt bewaren, en die u selectief en te gepasten tijde met overheidsdiensten kunt delen, zodat u niet altijd met dat bakje van de eID moet zitten rommelen.

Zo hoeft er dus niets gekopieerd te worden en wordt er geen overdracht gedaan van data, wat op zich ook nog een pak veiliger is. Burgers en organisaties geven in dit systeem toestemming als eigenaar, in dit geval aan de overheid, om de data op een transparante wijze te gebruiken. Hiervoor wordt er gebruikgemaakt van de alom bekende blockchaintechnologie.

Minister, kunt u een korte toelichting geven bij het project Blockchain on the Move? Hoeveel middelen zijn er gereserveerd voor dit project? Is er een samenwerking met andere projecten van het Programma Innovatieve Projecten?

Sinds verleden najaar heeft de Vlaamse overheid een programmamanager Blockchain. Hoe wordt hij betrokken bij de projecten die gebruik maken van de blockchaintechnologie binnen het Programma Innovatieve Projecten?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het project past bij een efficiënte en klantvriendelijke overheid die de burger centraal plaatst in haar digitale dienstverlening. Dit past zowel binnen het Europese regelgevende kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming als binnen het Vlaamse beleidskader met de Wendbare Overheid en Vlaanderen Radicaal Digitaal.

Het project Blockchain on the Move doet dit concreet door de burger eigenaar te maken van zijn eigen gegevens. Het project wil een eerste aanzet geven om via Blockchain de burger een zelfbeheerde identiteit aan te reiken. In het jargon wordt dit de self-sovereign identity genoemd, zoals u al zei. De burger zal deze identiteit kunnen gebruiken in zijn interactie met overheden en andere organisaties of ondernemingen.

Als eerste concept denken de initiatiefnemers van Blockchain on the Move aan de 'digitale kluis voor burgers'. Binnen dat concept kan de burger zijn gegevens zelf beheren en er toegang toe verlenen aan derden. Een mogelijke piloottoepassing

is de registratie van verhuisgegevens in de digitale kluis, zodat de burger via zijn SSI het administratieve verhuisproces kan doorlopen. De burger centraal plaatsen en de controle geven over zijn eigen gegevens is voor mij meteen ook de grote uitdaging en innovatie van Blockchain on the Move.

Vanuit het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) zijn voor dit project nog geen middelen gereserveerd. De initiatiefnemers van het project werken momenteel hun projectplan verder uit, met inbegrip van de 'state of the art'-bepaling. Die wisselwerking is er zeker, onder andere met de andere PIO-projecten rond digitalisering.

De Programmamanager Blockchain neemt vanuit het agentschap Informatie Vlaanderen deel aan dit project en kan van hieruit verbanden leggen met andere projecten met betrekking tot blockchaintechnologie. Ook is er in dit verband rechtstreeks overleg tussen de Programmamanager Blockchain en het departement Economie, Wetenschap en Innovatie. Dat is interessant en belangrijk.

Alles bij elkaar moeten we proberen. Ik denk dat we op deze manier invulling moeten geven aan het PIO. Met blockchain zijn we daar al mee bezig.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dank u voor uw bemoedigend antwoord. Het is belangrijk dat de overheid de boot niet mist. Er zijn al verschillende vragen over gesteld. Blockchain is zowat de nieuwe hype, waar parlementsleden om de vijf voet vragen over komen stellen. Desalniettemin is het van kapitaal belang dat de Vlaamse overheid een moderne, flexibele en klantgerichte overheid blijft. Het verheugt me om te horen dat dit verder wordt uitgebouwd.

Er zijn nog geen middelen gereserveerd, ik neem aan dat dat op tijd en stond zal gebeuren, wanneer de opportuniteiten blijken.

Ik wil zeker en vast het belang benadrukken om de Projectmanager Blockchain overal bij te betrekken. In die zin moeten we natuurlijk vermijden dat er diverse departementen met eigen initiatieven komen aanzetten. De kennis moet gestroomlijnd blijven. Er is nog heel veel onderzoek nodig naar alle mogelijke toepassingen, implicaties, veiligheidsrisico's en opportuniteiten. Die moeten te gepasten tijde worden getrancheerd. Dat kan alleen maar als we een globaal overzicht behouden en daarin de specificiteit van elk departement en elk project kunnen blijven erkennen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is een leuke en interessante vraag. Ik wil nog meegeven dat Internet of Things (IOT) aansluit op de blockchaintechnologie. We mogen dat niet uit het oog verliezen.

Er wordt heel wat gedaan rond de General Data Protection Regulation (GDPR). Weet u of men daar bezig is rond de privacy? Zou dat een probleem zijn inzake de nieuwe regelgeving?

Wat is uw timing voor een eerste 'proof of concept'?

Minister Philippe Muyters: Uw laatste vraag is mij niet duidelijk.

Andries Gryffroy (N-VA): U start met een manager, maar er gaan ook projecten moeten worden opgestart. Hebt u al een looptijd voor een eerste proefproject? Op een bepaald moment gaat men toch een soort proeftuin moeten lanceren met die blockchaintechnologie?

Minister Philippe Muyters: Is uw vraag of de manager blockchain al een actieplan heeft of zo?

Andries Gryffroy (N-VA): Ja.

Minister Philippe Muyters: Dat moet u vragen aan de bevoegde minister, dat ben ik niet. Maar ik neem het wel mee in wat wij doen rond blockchain.

Het is belangrijk, en ik volg daarin de heer Schiltz, dat we de manager meenemen rond blockchain en dat innovatief overheidsproject. We gaan dat zeker doen. Hij kan de verbanden leggen. Dat is wat ik moet doen.

Inzake de manager zelf: de samenwerking tussen mij en minister Homans is zeer goed, dus dat is geen enkel probleem. Het is wel aan haar om de verantwoordelijkheid op te nemen en antwoorden te geven rond de manager blockchain.

Mijn departement is zeker bezig rond de GDPR en bekijkt wat er moet gebeuren en hoe dat moet gebeuren.

Wat uw vraag betreft over IOT, die link zit daar uiteraard bij.

Mijnheer Schiltz, ik kan me volledig vinden in uw opmerkingen.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, minister, ik heb een conceptnota, en ik denk dat ze al geagendeerd is, over het onderzoek naar de mogelijke toepassingen en implicaties van de blockchaintechnologie. Het is niet alleen een hippe technologie met heel veel mogelijkheden, maar het is wel behoorlijk disruptief.

Ik denk, zeker en vast voor het departement Economie, maar ook voor de Vlaamse overheid, dat we goed in kaart moeten brengen wat de mogelijkheden zijn, wat de impact zal zijn sociaal, maatschappelijk en economisch, en wat de uitdagingen zijn. Ik denk dat het verstandig is om te bekijken, samen met de regering, in welke mate we onze kennis in Vlaanderen daarover kunnen uitbreiden. De projectmanager Blockchain zal daar uiteraard een centrale rol in spelen. Op die manier kunnen we van Vlaanderen weer een speerpuntregio maken die zo snel mogelijk de vruchten van deze technologie zal kunnen plukken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, en aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de academische ratrace en de financiering van wetenschappelijk onderzoek – 1370 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Collega's, minister, in de afgelopen maand is er heel wat te doen geweest rond onderzoek aan onze universiteiten. Vanuit verschillende hoeken gingen hier stemmen over op. De financiering voor onderzoek aan onze Vlaamse instellingen staat onder druk, wat ervoor zorgt dat ook het academisch personeel onder druk komt te staan en met name de doctorandi en de postdocs.

Ik had het al eerder over de werkdruk bij doctorandi naar aanleiding van het onderzoek van professor Levecque van de UGent. Een derde van de doctorandi aan de Vlaamse instellingen riskeert mentale welzijnsproblemen. Dat is tweeënhalve keer meer dan hoogopgeleiden die geen academische functie uitoefenen. De combinatie van hoge werkvereisten, de beperkte mogelijkheid om het eigen werkritme te bepalen, weinig betrokkenheid bij het besluitvormingsproces en jobonzekerheid

zorgen ervoor dat steeds meer jonge onderzoekers ten prooi vallen aan burn-outs en depressies of teleurgesteld afhaken. Bovendien zorgt de werksfeer ervoor dat niet noodzakelijk het meest getalenteerde intellect aan de slag blijft, maar wel wie het meest kan incasseren.

Naar aanleiding van mijn vraag om uitleg aan minister Crevits, deelden de Vlaamse universiteiten hun initiatieven mee om de situatie voor jonge onderzoekers te verbeteren. De meeste universiteiten hanteren een vorm van 'charter' om de wederzijdse verwachtingen vast te leggen. Er zijn begeleidende onderzoekscommissies die doctorandi ondersteunen en overal zijn er ombudsmannen ter beschikking.

Ze worden bovendien voorbereid op de realiteit dat zij eventueel geen vaste academische positie zullen verkrijgen en krijgen ook daarom opleidingen rond 'transferable skills'. Daarnaast hanteren veel instellingen holistische evaluatiemechanismen, zodat men alle aspecten van een carrière, en niet enkel academische, gaat behandelen. Overal is er een psychosociaal welzijnsbeleid uitgestippeld. Ik wil daarmee aantonen dat de Vlaamse universiteiten al heel wat doen om deze tendens tegen te gaan. Onze Vlaamse instellingen investeren allemaal massaal in jonge onderzoekers. Maar op vandaag renderen deze investeringen niet en gaan ze verloren, samen met hun onderzoek.

De kern van het probleem – zo bleek uit de vele opinies die we konden lezen – ligt bij het financieringssysteem voor onderzoek in Vlaanderen (FWO). Men hanteert vandaag een systeem dat op zo'n manier is ingericht dat het tot doorgedreven concurrentie leidt. Het academisch personeel staat voortdurend onder druk om onderzoeksgelden binnen te halen. De kans dat een project wordt aanvaard bij het FWO is echter rond de 20 procent. Fundamenteel onderzoek wordt vermeden en de kwaliteit van de publicaties gaat erop achteruit omdat men ze kunstmatig opsplijst om een groter aantal te behalen. De klemtoon ligt immers nog te vaak op het aantal publicaties en citaties van onderzoekers. Het zijn dan ook vaak dezelfde personen en dezelfde onderzoeksdomeinen die de middelen binnenrijven.

Wat mij vooral zorgen baart, is dat het systeem zoals het vandaag bestaat, een drempel opwerpt voor samenwerking tussen de instellingen. Dat is zo, zowel tussen de vakgebieden als tussen de instellingen zelf. Het bekende gevolg is dat er een gebrek is aan innovatie, durf en risico, zo stelde professor Tytgat recent ook in De Afspraak.

Minister, vandaar de volgende vragen. Vaak leveren postdocs tot zes jaar baanbrekend werk, maar gaat dat ten koste van een persoonlijk leven en houdt het erg veel jobonzekerheid in, gezien de weinige vacante vaste plaatsen. Welke initiatieven zijn er vandaag om postdocs aan boord te houden aan onze instellingen? Hoe wilt u de sceptische houding van de Vlaamse arbeidsmarkt ten opzichte van postdocs aanpakken? Academisch personeel ervaart meer werkdruk dan collega's in de niet-academische wereld. Hoe wilt u die tendens tegengaan? Komt er een hervorming van het financieringssysteem voor onderzoek in Vlaanderen? Hoe kan men garanderen dat er blijvend wordt ingezet op fundamenteel, maar ook maatschappelijk relevant onderzoek? Wilt u een systeem ontwikkelen waardoor universiteiten gemakkelijker kunnen samenwerken, waardoor dat ook wordt bevorderd? Op welke manier wil het FWO zijn werking transparanter maken? Zal men het fonds zelf hervormen? Hoe zal men dat doen en is er in een timing voorzien? Zult u meer middelen, naast de 30 miljoen euro in 2017, investeren in onderzoek? Is het de ambitie om de aanvaardingsgraad te verhogen naar 33 procent, wat het Europese gemiddelde is?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Soens, wat het eerste deel van uw vraag betreft, de academische loopbaan, wil ik u zeggen dat we de aanklacht vanuit de onderzoeksgemeenschap uiteraard ernstig nemen. Er is op dit moment een evaluatie bezig inzake het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF), dat tegen de zomer zal worden afgerond. Het spreekt voor zich dat we met de resultaten van die evaluatie, samen met de universiteiten, samen het FWO aan de slag zullen gaan om te zien welke bijstellingen of hervormingen van die onderzoeksfinanciering in Vlaanderen nodig zijn.

De afgelopen jaren hebben we, denk ik, toch al aangetoond tegemoet te willen komen aan een van de veel gehoorde kritieken, met name betreffende het garanderen van betere slaagkansen bij projectaanvragen, waardoor men garandeert dat meer onderzoekers academische perspectieven zullen krijgen. Daarvoor heb ik in 2017 de FWO-middelen structureel met 30 miljoen euro verhoogd. Dat hebt u gezegd. Ook, en dat hebt u niet gezegd, heb ik de BOF-middelen met 10 miljoen euro structureel verhoogd. Door de extra investeringen stegen de slaagkansen voor de postdoctorale mandaten reeds van 24 naar 28 procent, voor de predoc-torale mandaten van 21 naar 22 procent en voor de projecten van 16 naar 20,4 procent. Verder heeft het FWO de aanvraagprocedures van zijn fundamentele en strategische programma's geoptimaliseerd. Dat is hier in de commissie, onder meer naar aanleiding van vragen van de heer Van Malderen, al heel uitdrukkelijk en uitvoerig aan bod gekomen. Het is de bedoeling om minder te gaan snoeien in de toegekende projectbudgetten, zodat grotere projecten kunnen worden gefinancierd en onderzoekers minder snel opnieuw een aanvraag moeten indienen. De eerste oproep met toepassing van de vernieuwde aanpak wordt nog in 2018 gelanceerd.

Ook de problematiek van de mobiliteit van onderzoekers naar het bedrijfsleven is ons bekend. Om daaraan tegemoet te komen voorzien we al sinds 2011 vanuit de overheid in een subsidie voor de omkadering van jonge onderzoekers (OJO). De universiteiten gebruiken die middelen voor het ondersteunen van doctorandi en postdocs ter voorbereiding van enerzijds een academische loopbaan, maar anderzijds ook, wat belangrijk is, een niet-academische loopbaan. Binnen dat kader worden diverse opleidingen aangeboden aan doctorandi en postdocs en worden eveneens bijeenkomsten georganiseerd waarbij ook de niet-academische arbeidsmarkt structureel wordt betrokken. Een beter inzicht geven in de meerwaarde voor de arbeidsmarkt door een betere dialoog op te zetten tussen onderzoekers en industrie is dus absoluut een van de punten waaraan we werken.

Wat de werkdruk betreft, liggen verschillende zaken aan de basis. Onderzoekers hebben een divers takenpakket: ze moeten onderzoek doen en onderwijs geven, en moeten dat ook combineren met dienstverlening. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de universiteiten en de overheid om optimale omstandigheden aan te bieden aan onze onderzoekers. We komen ter zake, zoals ik daarnet al heb gezegd, reeds tegemoet aan de veel gehoorde klacht van het te lage slaagpercentage bij de projectaanvragen van het FWO, wat de aanvraagdruk verlaagt. Daarnaast vragen we de universiteiten om er via de eerder vermelde OJO-subsidie mee voor te zorgen dat jonge onderzoekers in optimale omstandigheden kunnen werken aan hun academische loopbaan. De initiatieven, zoals ook u die hebt aangehaald in uw vraag, van bredere vorming, competentietraining en carrièerecoaching zorgen ervoor dat jonge onderzoekers beter gewapend zijn om de veelheid van uitdagende opdrachten die ze krijgen, tot een goed einde te brengen.

Zoals eerder vermeld, loopt op dit moment die belangrijke evaluatieprocedure voor het BOF. Als de resultaten daarvan eenmaal beschikbaar zijn, zullen we, zoals ik ook al zei, met de stakeholders bekijken of we aanpassingen aan het financieringsmodel moeten doen. Wat het stimuleren van de samenwerking tussen de

universiteiten betreft, lopen er al diverse initiatieven. Ik geef u een voorbeeld. Vandaag biedt het FWO diverse kanalen aan waarbij interuniversitaire samenwerking een voorwaarde is om in aanmerking te komen voor financiering. Dit is bijvoorbeeld zo bij het EOS-programma (Excellence of Science), het SBO-programma (Strategisch BasisOnderzoek) en het TBM-programma (Toegepast Biomedisch onderzoek met een primair Maatschappelijke finaliteit). Verder wordt samenwerking ook gestimuleerd in infrastructuurprogramma's en ondersteund in andere onderzoeksprojecten. In de praktijk werken al vele onderzoeksgroepen uit diverse universiteiten samen. Zoals u weet, zijn samenwerking, internationalisering, multidisciplinariteit en een strategische focus op de domeinen waar ieder excelleert de speerpunten in mijn beleid. Als op dit vlak uit de evaluatie nog aanbevelingen naar voren komen, zullen we die uiteraard bekijken.

Er lopen op dit moment ingrijpende hervormingen voor het verhogen van de slaagkansen en de transparantie bij het FWO. Ook die zijn hier in de commissie al uitvoerig aan bod gekomen. De afronding van die wijzigingen zal nu gebeuren en ze zullen al kunnen worden toegepast op alle oproepen vanaf 2018. Een van de vele maatregelen is onder meer het verbod op projectaanvragen door panelleden, wat een belangrijk punt is in de transparantie van het FWO.

Dan was er uw vraag naar meer middelen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik het al fantastisch vind dat men 30 en 10 miljoen euro aan extra middelen structureel kan verkrijgen voor BOF en FWO. U zult echter begrijpen dat ik nu geen verdere uitspraken kan doen over meer middelen, want dat is iets dat aan bod moet komen bij de begrotingsopmaak voor 2019. Dan zullen de gesprekken over bijkomende middelen voor innovatie, als die er zijn, wat normaal gezien zou moeten, aan bod komen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de aanklacht ernstig neemt. We hebben vanuit verschillende hoeken verschillende stemmen gehoord, die eigenlijk allemaal zowat hetzelfde zeiden. Wat me vooral bezorgd had gemaakt, was de opinie van de Jonge Academie, met allemaal jonge, beloftevolle onderzoekers van alle universiteiten. Zij vragen echt wel om dat financieringsmodel dringend te herzien. Ze klagen daarbij ook aan dat die doorgedreven vorm van concurrentie vandaag eigenlijk erg contraproductief aan het werken is. Bijvoorbeeld bij het BOF werkt dat op basis van het aantal doctoraten en de publicaties; Dat is een gesloten enveloppe, waardoor de winst voor de ene instelling natuurlijk het verlies is van een andere instelling. Dat moet toch misschien wel eens worden bekeken. Zij vragen eigenlijk een nieuw evenwicht tussen competitie en complementariteit.

U zegt dat samenwerking tussen instellingen vandaag al wordt beloond. Uit gesprekken die ik heb gehad met rectoren en onderzoekers blijkt dat vandaag in de praktijk toch niet of minder het geval te zijn. Ik zou dus toch willen vragen om er nog meer werk van te maken dat die samenwerking tussen instellingen ook daadwerkelijk iets oplevert.

Tot slot ben ik benieuwd naar de evaluatie van het financieringsmodel die er zal komen. Ik heb begrepen dat dat normaal gezien tegen de zomer rond zou moeten zijn. Dan zal ik in ieder geval terugkeren met dezelfde bezorgdheden en opmerkingen.

De voorzitter: Altijd welkom hier, mevrouw Soens.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Een paar kleine dingen in verband met het mentaal welzijn. Ik denk dat dat inderdaad een aandachtspunt is. Het is ook al een paar

keer aangekaart in de commissie Onderwijs, en het is ook ter sprake gekomen naar aanleiding van de bespreking van het voorstel van resolutie van de meerderheidspartijen omtrent de doorstroming van doctoraatsstudenten naar de arbeidsmarkt. Zoals mijn collega Paul Cordy ook in de commissie Onderwijs heeft gesteld, moeten we inderdaad waken over die werkomstandigheden, over het welzijn op het werk. De vraag is echter of het onderzoek voldoende aanduidt of de mentale belasting bij hen groter is dan bijvoorbeeld bij chirurgen, top-advocaten enzovoort. Men moet daar soms een klein beetje voorzichtig mee zijn.

Twee, als we het hebben over jobonzekerheid, stelt collega Soens, misschien terecht of niet terecht, dat men bij de instellingen zo veel mogelijk postdocs aan boord wil houden, maar wij zeggen dat men er eigenlijk over moet waken dat men zo veel mogelijk postdocs naar de arbeidsmarkt trekt, omdat ze daar heel veel toegevoegde waarde kunnen leveren. Ik denk dus dat we daar nog meer op moeten inzetten.

Ten derde, de bijkomende middelen die u hebt gehad, zijn volgens mij inderdaad de aanleiding geweest voor het stijgen van de slaagkansen naar 20,45 procent in 2017. We moeten inderdaad evolueren naar de internationale richtlijn van 33 procent. We moeten dus nog een stukje gaan, maar ik denk dat de bijkomende middelen in elk geval toch al de slaagkansen met 5 procentpunten hebben doen stijgen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Gryffroy, ik wil op dat laatste nog eventjes ingaan. We hebben dat ooit al eens besproken in deze commissie. Bij een slaagpercentage heb je een teller en een noemer. We hebben dus niet alleen ingezet op meer geld. Bij de hervormingen van het FWO waren er ook nog een aantal andere zaken. Zo kan men bijvoorbeeld niet oneindig vele aanvragen indienen. Dat wordt beperkt tot nog twee aanvragen per promotor, als ik me niet vergis. Dat zijn andere aspecten, die ook belangrijk zijn, die maken dat de kwaliteit van de ingediende projecten ook groter zal worden en je dichterbij die 33 procent die er internationaal is, zult komen. Ik wil dat dus toch wel benadrukken. Het geld is één aspect, en dat geeft die 5 procent, maar je kunt ook werken op de andere aspecten, en dat doen we door die vele en toch wel belangrijke hervormingen die we binnen het FWO hebben gedaan. Mijn uitgangspunt is en blijft excellentie. Dat moet het criterium bij uitstek zijn om de keuzes te maken. Dat is een eerste reactie.

Een tweede reactie is gericht tot de heer Gryffroy, maar ook aan mevrouw Soens, denk ik. Laten we ook niet vergeten dat de overgrote meerderheid van doctoraatsstudenten en postdocs naar de arbeidsmarkt doorstroomt, en dat zal ook zo blijven. Dat kan niet anders. Dat moet ook de bedoeling zijn. Je moet genoeg jongeren hebben die doctoraten en postdocs kunnen doen, maar er komt een moment dat de stap wordt gezet naar het bedrijfsleven. In het verleden was daar wellicht nog te weinig aandacht voor. We willen daar meer aandacht aan geven, ook al voor een stuk een mogelijkheid tot netwerkvorming geven aan die jongeren, zodat die al in contact kunnen komen met de industrie. Ik denk dat we zo dan toch ook een deel van die stress wegnemen, als men bij de industrie ziet wat die postdocs zijn. Er zijn waarschijnlijk ter zake wel perceptieproblemen aan de twee kanten.

Mevrouw Soens, wat die opiniestukken betreft, ik neem de hoofdzaken ernstig en we gaan bij de evaluatie zien wat en hoe, maar ik wil toch wel één ding nog eens heel duidelijk zeggen. Je hebt bij het BOF eerst een verdeelsleutel op Vlaams niveau. Die schommelt niet echt enorm veel. Die sleutel ligt vrij sterk vast. Dan worden binnen de universiteit die centen verdeeld. Daar, mevrouw Soens, is alléén

de universiteit voor verantwoordelijk. Dan moet u mij eens zeggen waar de ratrace is en waar de te grote concurrentie is. Ligt die bij die verdeelsleutel op Vlaams vlak of binnen de verdeelsleutel die vrij is en waarvoor de rectoren en de universiteiten zelf de verantwoordelijkheid vroegen en hebben gekregen? Ik denk dat dat een belangrijke vraag is. Als ze mij vragen dat ik dat overneem, dan wil ik dat doen, maar als je dat zegt, dan zeggen ze 'neen, neen, we doen dat zelf'. Als er dan echter kritiek is, dan is het de minister. Neen, zo niet. Daaraan doe ik niet mee.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Over die postdocs was mijn vraag eigenlijk ook tweeledig. Mijn vraag was welke initiatieven er zijn om postdocs meer aan boord te houden in de instelling, maar ook hoe we de sceptische houding kunnen aanpakken die vandaag op de Vlaamse arbeidsmarkt bestaat. Postdocs worden immers ook niet altijd geapprecieerd als ze op de arbeidsmarkt komen.

Wat de verdeelsleutels betreft, ik denk dat u gelijk hebt, maar het is natuurlijk wel een gesloten enveloppe. Dat maakt dat als de ene meer publicaties en doctoraten binnenhaalt, de andere ook ... *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Oké, maar de winst van de ene blijft wel het verlies van de andere, ook al is het aantal publicaties wel gestegen. Ik vind uiteraard ook wel dat we moeten kijken naar die verdeelsleutels binnen de universiteiten, en volgens de gesprekken die ik met de rectoren heb gehad, zijn die ook wel bereid om na te gaan in hoeverre daar aanpassingen moeten gebeuren. Ik weet immers dat er daar inderdaad ook wel een groot probleem zit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de populariteit van de win-winlening – 1372 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Voorzitter, in 2003 en 2004 zocht ik centen bij de drie F'en, zoals ze in het wereldje worden genoemd, namelijk 'family, fools and friends'. Het was niet zo leuk geld te vragen voor een project waarvan ik op dat ogenblik nog niet kan aantonen dat het zou slagen.

Minister, in 2005 heeft de overheid de win-winlening gelanceerd. Dit betekent dat particulieren die bereid zijn hun centen in een start-up te investeren, daar een fiscaal voordeel uit haalden. In 2004 had ik dat nog niet. Af en toe moet er een visje zijn om de mensen over de streep te trekken en hun geld in een start-up te laten investeren. De win-winleningen zijn geëvolueerd. De bedragen zijn gewijzigd en het geldt niet enkel meer voor start-ups, maar ook voor kmo's. Ik hoef u dat allemaal niet te vertellen, want u kent dit wellicht beter dan ik, maar misschien weten mijn collega's dit niet en luisteren ze nu met veel interesse.

Aan de ene kant was ik aangenaam verrast, maar aan de andere kant vond ik het nog niet genoeg. In 2017 is uiteindelijk toch 60 miljoen euro uit de markt gehaald. Het gaat om private personen die bereid zijn hun centen in een start-up of een kmo te steken. Dat is niet veel als we het vergelijken met de banken en dergelijke. In totaal gaat het om 2555 win-winleningen. Dit kost de overheid ongeveer 5 miljoen euro. U kent mijn standpunt over subsidies. Een bedrag van

5 miljoen euro lijkt veel, maar ik vind dit nog steeds een beter principe dan de toekenning van subsidies. Dat is echter een andere discussie.

Minister, we merken dat het succes toeneemt. Dit heeft een budgettaire impact op de Vlaamse begroting. In 2017 ging het om 5 miljoen euro. Volgens ons zal dit nog toenemen, wat een goede zaak is. Hoe evalueert u de toegenomen populariteit van de win-winlening? Is dat toegenomen gebruik nog verzoenbaar met het budget? Kunt u dat budget nog steeds beheersen?

Een belangrijk punt betreft het evenwicht tussen de bescherming van de investeerders en de wil meer geld op te halen. We vinden het belangrijk dit eens te bespreken. Hoe evalueert u dit?

Als we particulieren aanzetten om door middel van een win-winlening in de bedrijfswereld te investeren, hopen we natuurlijk dat er niet te veel drama's gebeuren met jonge ondernemers of starters die de centen niet terugbetalen. Hebt u ons daarover iets meer te vertellen? Ik hoop dat uw antwoord positief zal zijn.

Tot slot stelt de beleidsnota dat een ruimere toepassing van de win-winlening zal worden onderzocht "zowel qua bedragen, interesten en investeringsvormen". De beleidsnota stelt tevens dat zal worden voorzien in een aansluiting van de win-winlening op crowdfunding. Blijkbaar was het de intentie nog verder te verruimen. Is er volgens u nog ruimte om de toepasbaarheid van de regeling te verruimen? Zult u nog verder werk maken van de ruimere toepassing waarin in het Vlaams regeerakkoord is voorzien? Is daar nood aan?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, de win-winlening is een goed instrument, maar het is slechts een van de instrumenten die we als overheid gebruiken om starters en kmo's te helpen. Ik dank dan aan de Startlening+, de KMO-cofinanciering, de rechtstreekse participaties door de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en de subsidies van en begeleiding door het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

De win-winlening is ook in mijn ogen een belangrijke hefboom voor kmo's om de nodige financieringsmiddelen te verkrijgen voor de geplande investeringen. Aangezien het een achtergestelde lening betreft, wordt het instrument veelvuldig voor de eigen inbreng gebruikt indien bijkomend krediet van de financiële sector vereist is. Dit kan worden meegeteld als een gedeelte van het kapitaal om bij financiële instellingen leningen en dergelijke aan te gaan. Het instrument is ook zeer belangrijk voor startende ondernemingen. Sinds de uitbreiding tot alle kmo's op 1 januari 2011 is het aandeel van de starters nog steeds 50 procent.

De PMV is belast met het beheer van de win-winlening en legt jaarlijks een beleidsplan voor waarin de begrotingsimpact wordt geraamd op basis van de gekende gegevens. De effectieve kost wordt pas duidelijk zodra de FOD Financiën de afrekening voorlegt. We geven immers een fiscale korting op belastingen die door de federale overheid worden geïnd.

Voor de begroting voor 2018 bedraagt de raming 5,487 miljoen euro voor een jaarlijks belastingkrediet van 2,5 procent. Op basis van de huidige raming zal de impact op de begroting voor 2019 worden berekend. We schatten dit in op ongeveer 6 miljoen euro. Er is effectief een stijging met ongeveer 0,5 miljoen euro per jaar. De uitbreiding van de win-winlening leidt tot een stijgende begrotingsimpact, maar dit is vooralsnog zeker beheersbaar. De stijging ligt in de lijn van de budgetten waarin we hebben voorzien. Voor 2019 is dit 6 miljoen euro.

Mevrouw Vanwesenbeeck, zoals u merkt, volgen we dit van nabij op. Dit wordt bij elke begrotingsopmaak en -aanpassing besproken en up-to-date gebracht.

Indien de budgettaire druk alsnog sterk zou toenemen, zal ik eens met minister Tommelein moeten babbelen. Voorlopig is dat nog niet het geval.

Om particulieren aan te zetten hun slapend geld in de Vlaamse economie te activeren en dan vooral in die gevallen waarvoor de klassieke financieringskanalen minder appetijt vertonen, hebben we niet enkel voorzien in een beperkte financiële verloning, maar effectief ook in een bescherming van de kredietgever in de vorm van een eenmalig belastingkrediet in hoofde van de kredietgever. Dit belastingkrediet bedraagt 30 procent van het kapitaalverlies. Voor de begroting 2018 bedraagt de raming van het eenmalig belastingkrediet van 30 procent 161.703 euro. Dit bedrag is laag omdat enerzijds het aantal mislukkingen in huidige hoogconjunctuur gelukkig beperkt is en anderzijds ongeveer 85 procent van de win-winleningen momenteel door familieleden wordt toegekend. Zij willen de kredietnemers vaak niet in gebreke stellen en maken geen gebruik van de claim voor 30 procent van het verloren gegaan kapitaalsaldo.

Op basis van de gegevens waarover de nv Waarborgbeheer beschikt, werden op 31 december 2017 slechts 288 win-winleningen afgeroepen waarvoor een beroep werd gedaan op het fiscale voordeel van 30 procent. Dit is slechts 2,46 procent van de op 31 december 2017 openstaande portefeuille.

Gelet op de recente uitbreidingen en op de stijgende populariteit, denk ik dat alle uitbreidingen waarin werd voorzien in het Vlaams regeerakkoord hebben plaatsgevonden. Er is in elk geval een aansluiting met crowdfundingplatformen. Een uitbreiding is op dit ogenblik dan ook niet meteen aan de orde.

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister, ik denk dat we op dezelfde golflengte zitten. Het was een louter informatieve vraag om uitleg. Het lijkt me, om op uw laatste punt te repliceren, niet echt noodzakelijk een verdere uitbreiding te zoeken. Wat de budgettaire impact betreft, leid ik uit uw antwoord af dat u voorziet in een jaarlijkse stijging met 10 procent, wat 0,5 miljoen euro aan bijkomend budget betekent. Ik vind dat, voor alle duidelijkheid, goed besteed overheidsgeld.

Tot slot is het ook goed nieuws te horen dat de bedragen die niet worden terugbetaald, zo laag zijn. Dat is een bijkomend signaal. Zo gaat het vaak onder familieleden. Als het mislukt, maken ze daar geen ruzie over. Dat is goed nieuws. Dit bewijst dat de win-winlening belangrijk is en effectief moet blijven bestaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over e-commerce – 1396 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Voorzitter, we hebben vorige week weer een groot artikel over e-commerce in de kranten kunnen lezen. Comeos communiceert al vele jaren over de evoluties in de e-commerce. We zien allemaal een groeiende trend, waar België en Vlaanderen op het vlak van jobcreatie helaas onvoldoende van profiteren. Het gaat dan vooral, zoals ook in het artikel stond, om de grote distributiecentra.

De bedrijven moeten ook tijd, ruimte en middelen kunnen en willen vrijmaken om zelf op die kar te springen. Naast hun fysieke aanwezigheid, moeten ze ook

trachten online aanwezig te zijn, waar mogelijk liefst met een webshop. Op dat vlak speelt de Vlaamse overheid wel degelijk een belangrijke rol. Zo is de website www.hetinternettookuwzaak.be gelanceerd.

In het artikel verklaart Comeos dat dagelijks ongeveer 153 euro aan online aankopen wordt besteed. Ongeveer 64 procent van de mensen zou het voorbije jaar online hebben gekocht. Ik denk dat de personen die er niet van overtuigd zijn dat deze trend zich doorzet, zeldzaam zijn geworden.

Minister, indien een handelaar wil overleven, moet hij mee op de digitale kar springen. De vraag is of we de drempel nog steeds moeten verlagen om dit nog meer te stimuleren. Naar aanleiding van het vorige week verschenen artikel wil ik dit actualiseren en u een aantal vragen stellen.

Hoe evalueert u de campagne 'Het internet. Ook uw zaak' tot nu toe? Hoe staat het met de e-scans? Kunt u in dit verband nog relevante cijfers met ons delen? Ik kan hierover ook een schriftelijke vraag indienen.

Hebt u nog met Comeos en andere organisaties vergaderd om na te gaan wat het Vlaams beleid meer kan doen om de e-commerce van de grond te laten komen?

In welke mate spelen de lokale besturen in op de vraag naar platformen waarop bedrijven hun diensten kunnen aanbieden? Hebt u hierover reeds van gedachten gewisseld met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)? Is het, bijvoorbeeld, mogelijk dat een handelaar niet langer zelf in dat platform moet voorzien? Als het platform aan de onderneming kan worden aangeboden, zou dat de drempel zeker voor een stuk verlagen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Christiaens, ik ben zelden zo blij een vraag om uitleg van u te mogen beantwoorden. Wat het internet betreft, heb ik de heer Bothuyne al wat cijfers en een evaluatie bezorgd. Ik zal een aantal van die elementen opnieuw naar voren brengen.

De evaluatie was positief. Een van de belangrijkste punten die we moeten onthouden, is de toenemende inzet op online marketing door handelaars. Het aantal handelaars dat aan e-commerce doet, is van 18 tot 32 procent gestegen. Dit is mede mogelijk gemaakt door de opkomst van marktplatformen als Storesquare, CityFashion en andere. De portaalsites hebben meer dan 50.000 bezoekers gekregen en 1350 handelaars hebben de e-scan ingevuld. Op basis daarvan hebben ze een gepersonaliseerd advies gekregen.

We zijn hier verder op ingegaan. We hebben een brede consultatie van de handelaars, de kmo-organisaties en de gemeenten gehouden. Op het einde van dat project en op basis van die consultatie heb ik mijn agentschap de opdracht gegeven een vervolg te creëren. In dat vervolg moet de focus niet langer liggen op de sensibilisering van de handelaren, maar veeleer op het aanzetten tot actie. De eerste filosofie was eigenlijk dat elke handelaar er eens over moet nadenken. Nu wil ik een stap verder gaan. Ik wil hen helpen de stap naar actie te zetten.

Het nieuw plan is voorgelegd aan het stakeholdersplatform van het Kennisnetwerk Detailhandel, waarin onder meer Comeos, de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), de VVSG en de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) zetelen.

Het zal nog dit voorjaar worden uitgerold via infosessie, modelvoorbeelden, online informatie enzovoort. Daar worden zowel de steden en gemeenten, UNIZO, de VVSG en de lokale handelaars bij betrokken.

Sommige lokale besturen gaan zover dat ze een eigen platform lanceren. Daarvan zijn er goede voorbeelden, zoals lovendegemonline.be en oostakker-online.be. Andere gemeenten gingen in op het aanbod van een dienstverlener om een lokale website te koppelen aan een elektronische klantenkaart of een app. Al die initiatieven werken uiteraard drempelverlagend.

Niet alle platformen bieden ook onlineverkoop aan. Het promoten van de eigen website of Facebookpagina van de handelaar is dan veeleer het doel, in plaats van echt te verkopen. Voor de handelaars is de verkoop via marktplatformen zoals Storesquare en Cityfashion ook wel een kans om ervaring op te doen met e-commerce en tegelijk een veel ruimer marktgebied te bedienen.

Volgens recente cijfers van Eurostat verkoopt ondertussen 38 procent van de Belgische ondernemingen, over alle sectoren bekeken, reeds via marktplatformen. En daar schrok ik toch wel van. We hebben het dan over Belgische cijfers. We staan daarmee op de zevende plaats in de Europese Unie. Wij hebben nogal snel de neiging om naar Nederland te kijken, die het allicht nog beter doen. Maar op zich is de zevende plaats binnen de Europese Unie van 28, geen slechte plaats. Zoals ik al zei, werken we daaraan voort.

Op een studiedag voor steden en gemeenten die we hebben georganiseerd in het kader van 'Het Internet. Ook uw zaak' werd er reeds uitgebreid aandacht besteed aan die gemeentelijke platformen, met de goede voorbeelden enzovoort.

Kortom, ik denk dat we positief mogen zijn over het eerste. We zetten nu een stap verder om nog meer handelaars aan te zetten tot actie.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat is inderdaad goed nieuws. U kunt goede cijfers voorleggen. Van 18 procent naar 32 procent: dat is inderdaad iets waarmee kan worden uitgekapt. Het is gerealiseerd. Dat is positief, dat is goed. Het is natuurlijk heel goed om te horen dat het vervolgtraject bijna klaar is om te worden uitgerold. U brengt eigenlijk alleen maar een positieve boodschap.

Ik heb nog een vraag. Wordt het huidige traject van de e-scans en het sensibiliseren voortgezet? Of wordt dat nu afgerond en overgenomen door het tweede?

Misschien heb ik het fout begrepen, maar u zei dat 1500 handelaars een e-scan hebben ingevuld. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

1350. Mij lijkt dat eigenlijk weinig als absoluut cijfer. Maar ik weet niet hoe u dat interpreteert? Wordt de huidige actie stopgezet? Of loopt die parallel verder?

En wat de e-scans betreft, is dat voor u dan een goed cijfer?

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Vlaanderen kan niet veel meer doen dan sensibiliseren. De belangrijkste hefboomen voor e-commerce in België en Vlaanderen, om daar echt het verschil te maken, bevinden zich op federaal niveau. Die gesprekken zijn niet zo gemakkelijk.

Wat de lokale besturen betreft, vinden mijn partij en ik dat we daar niet te ver in mogen gaan. Want op een gegeven moment kun je eigenlijk wel spreken van concurrentievervalsing, waarbij handelaar A zelf zijn website moet betalen om digitaal of online te kunnen verkopen en handelaar B met dezelfde activiteit in de buurgemeente gratis een website van een lokaal bestuur krijgt aangeboden. We vinden het niet de taak van de politiek of van de overheid om webshops te ontwikkelen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal vooral reageren op de vragen van mevrouw Christiaens. De filosofie is dat het nieuwe programma effectief in de plaats komt van het vorige. Het vorige is afgerond en we doen nu dit. Als je naar actie gaat, is er natuurlijk altijd een stuk sensibilisering bij, maar het accent verlegt zich.

U vraagt: 1350 e-scans, vindt u dat goed? Mijn antwoord is ja. Want in eerste instantie was het de bedoeling van te sensibiliseren.

De 50.000 bezoekers zijn het deel sensibiliseren. En 1350 bezoekers wilden duidelijk nog verder gaan. Zij hebben dan de e-scan gedaan. Ik denk dat de e-scan er al was. Nu willen we meer accent leggen op de actie. Dat was een eerste aanzet naar actie. Op dat moment – toen de sensibilisering, bedrijven erover doen nadenken, het belangrijkste was – was die 1350 eigenlijk wel goed. Maar nu willen we er sterker inzetten op het aanzetten tot actie. En daarom ligt het accent nu daarop.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.